ԻԱ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5582 3/16 ՅՈՒՆԻՍ 1904 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 2 ՌԷՊԻՒԼ ԱԽԸՐ 1322 ԻԱ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5582

درعلیه‌ده غلطه‌ده ﴿ آره‌وولق ﴾ غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Քարաքէօյ փողոց թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, Constantinople

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 ղրշ.
» » » »	վեցամսեայ	70 »
» » » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 Ֆր.
» » »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշուով։
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատան։

20 ՓԱՐԱ 20

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

Եւրոպական եւ ամերիկեան լրագիրները դիւրին միջոց մը գտած են՝ իրենց ընթերցողներուն հետաքրքրութիւնը լարելու համար. կարեւոր լուր մը չունենալուն պէս՝ կը հնարեն, եւ կը հրատարակեն։ Կ'երեւի թէ իրենց ընթերցողները պարզապէս ապուշի տեղ կը դնեն որ կը համարձակին այդպէս վարուիլ։ Բնական է որ եթէ անոնք ալ այդպէս չըլլային, չպիտի նեղուէին լրագիրներուն եւ հեռագրական գործակալութիւններուն՝ այդ ընթացքը բռնել իրենց հանդէպ։

Բիւրաւոր օրինակներուն մէջ, որ ամէն օր կը վխտան ռուսեւճապոն պատերազմին վերաբերեալ լուրերուն առթիւ, հատ մը իսկ չպիտի յիշենք։ Երկու տարբեր օրինակներ միայն կը յիշենք պատերազմի թատրէն դուրս։

Ասոնց մէկը այն լուրն է որ Ամերիկայէն կու գար, եւ որ կը ծանուցանէր թէ Մ. Նահանգները կը մտածեն Ճապոնի թողուլ Փիլիպպեան կղզիները ինչ ինչ պայմաններով, առանց ըսելու թէ ինչո՞ւ եւ ի՞նչ են այդ պայմանները։ Որքան ալ մեծ ենթադրուի Ամերիկացիներուն համակրութիւնը Ճապոնցիներու նկատմամբ, դարձեալ չի կրնար ընդունուիլ որ այդքան մեծ զոհողութիւն մը ընեն անոնք նորածագ արեւու երկրացիներուն։ Իսկ եթէ առարկուի որ փոխարինութիւն պիտի առնեն, չէ կարելի ըսել թէ Ճապոնցիք ի՞նչ հատուցում պիտի կրնան ընել այդքան ընդարձակ երկրակալութեան մը։ Հողով չեն կրնար ընել, զի ո՛չ աւելի տեղ ունին եւ ոչ ալ Մ. Նահանգները պիտի ուզէին հող ձեռքէ հանել, եթէ փոխարէն հող առնային։ Դրամական հատուցում ալ ընել կարելի չէ, զի Փիլիպպեանց արշիպեղագոսը՝ որ 12 մեծ եւ 950է աւելի փոքր կղզիներ կը պարունակէ, 296 հազար քառակուսի քիլոմէթր տարածութեամբ եւ 7ուկէս միլիոն բնակիչներով, այնքան մեծ պատառ մըն է զոր Ճապոն չպիտի կրնայ դրամով գնել, եթէ երբեք ծախու ըլլայ։ Բայց ի՛նչ որ ամէնէն անհաւատալի է, սա պարագան է թէ Ամերիկայի մեծ հանրապետութիւնը դրամի սիրուն երկիր ծախէ։ Հետեւաբար բոլորովին զարմանալի է թէ ի՛նչպէս կարելի է այսպիսի այլանդակ լուր մը տարածել եւ հրապարակ նետել, որուն ամէնէն մօտիկ սա մեկնութիւնը կը տրուի թէ Մ. Նահանգները անկարող կը զգան իրենք զիրենք կառավարելու այդ հեռաւոր գաղթավայրը եւ ատոր համար ազատիլ կ'ուզեն անկէ, փաթթելով իրենց բարեկամ Ճապոնի վիզը։

Բայց ենթադրել թէ աշխարհի մեծագոյն Հանրապետութիւնը չի կրնար պահել ու կառավարել Փիլիպպեանց կղզեխումբին պէս արշիպեղագոս մը եւ այդ պատճառաւ կ'ուզէ ծախել զայն, մեծագոյն այլանդակութիւնն է զոր կրնայ ունենալ ո՛ եւ է լրագիր կամ հեռագրական գործակալութիւն որ այսպէս լուր մը կու տայ։ Եւ ամէնէն տարօրինակը սա է որ այս արտառոց լուրը այնպիսի ատեն մը հրապարակ կը հանուի, երբ Մ. Նահանգները իրենք սկսեր են շինել Բանամայի ջրանցքը, որ այնքան կը դիւրացնէ արեւելքի եւ արեւմուտքի յարաբերութիւնները եւ քանի մը աստիճան աւելի կը բարձրացնէ Ամերիկայի ովկէանեան կալուածներու, հետեւաբար Փիլիպպեաններու արժէքն ու կարեւորութիւնը։

Այլ կ'երեւի թէ այս արտաքոյ կարգի անհաւանական լուրը տուողը կամ ստեղծողը ուզեր է առաջնակարգ սուտ մը հնարել, եւ շիտակը խօսելով, աղէկ յաջողեր է (°)։

Անկէ ոչ նուազ բեղմնաւոր կ'երեւի անոր երեւակայութիւնը որ հրատարակեց թէ Ռուսիոյ եւ Անգլիոյ միջեւ համաձայնութիւն մը կնքուած է ի մասին Թիպէթի, զոր իր կամաց հնազանդեցնել կ'ուզէ Մեծն Բրիտանիա։

Յայտնի է թէ Անգլիա անոր համար ձեռնարկած է այս Թիպէթական արշաւանքին, որովհետեւ պաշտօնական մեծ կրօնապետը եւ իր կառավարութիւնը յուսերնին Ռուսիոյ վրայ դնելով կ'ուզէին կարեւորութիւն չտալ իրեն (Անգլիոյ), հետեւաբար ինչպէս կրնայ ըսուիլ թէ համաձայնութիւն գոյացած է երկու ոսոխ տէրութեանց միջեւ։ Եթէ Ռուսիա լքած է Թիպէթցիները, ըսուի, ասոր պատասխանը սա է թէ չլքանելո՞վ ինչ կրնար ընել ներկայ պարագային մէջ։ Եւ մի՞թէ կրնայ ըսուիլ թէ Անգլիա Ռուսիոյ հաւանութեանը պէտք ունի իր ո եւ է մէկ հեռաւոր կամ մօտաւոր արշաւանքը կամ ձեռնարկը սկսելու եւ առաջ տանելու համար։

Ընդհանրապէս հակառակորդ կողմերու միջեւ համաձայնութիւն մը այն ատեն միայն կրնայ կնքուիլ, երբ երկուքն ալ մէյ մէկ զոհողութիւն ընեն։ Արդ, այդ զարմանալի լուրը տուողները չըսին միեւնոյն ատեն թէ իւրաքանչիւր տէրութիւն ինչ զոհողութիւն ըրած է Թիպէթական խնդրին մէջ, քանի որ մէկ կողմէ Ռուսիա բնաւ ձեռնարկած չէր արգելք ըլլալու անգլիական արշաւանքին, միւս կողմէ Անգլիա իր գիտցածէն երբեք ետ կեցած չէ եւ յառաջխաղացումը անընդհատ կը շարունակէ եւ մինչեւ որ Լհասա մայրաքաղաքը չհասնի եւ Տալայի Լամա կրօնապետին խօսք չհասկցնէ՝ ետ չի կենար։

Այս մտացածին լուրը հնարողին նպատակը ինչ որ ալ ըլլար, կ'ուզէ Ռուսիոյ, կ'ուզէ Անգլիոյ ազդեցութիւնը մեծցած կամ նուազած ցուցնել ըլլայ Թիպէթական խնդրին մէջ, սա ստոյգ է թէ ո՛չ մէկին մէջ յաջողած է եւ ոչ միւսին, զի [illegible] նոյն իսկ Պետերպուրկէն հերքուեցաւ այդպիսի անգլեւռուս համաձայնութեան մը գոյութիւնը։

Ուստի ուշիմ ընթերցողներ պարտին աղէկ խելամուտ ըլլալ։ Եւրոպայէն կամ Ամերիկայէն եկած ամէն լուր կամ տեղեկագրութիւն պէտք չէ հալած իւղի պէս կլլել։ Տրամաբանութեան, խելքի եւ դատողութեան մաղէն պէտք է անցնել, ընտրել եւ ապա հաւատալ։ Ամէն ինչ որ Եւրոպայէն կամ Ամերիկայէն կու գայ, անպատճառ շիտակ եւ ուղիղ չէ։

Մ. ՆԱԹԱՆԵԱՆ

ՃԱՊՈՆԱԿԱՆ ԶԻՆՈՒՈՐՆԵՐ
Իրենց կառքերը կ'անցընեն Թունկ-Չուէն

ԵՊԻԿՈՒՐԵԱՆ ՊԱՐՏԷԶ

ՃՇՄԱՐՏԱԶԱՆՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Մեծ սխալ մըն է կարծել թէ գիտնական ճշմարտութիւնները էապէս կը տարբերին ռամկական ճշմարտութիւններէն։ Տարածութեամբ ու ճշդութեամբ միայն կը տարբերին անոնցմէ։ Գործնական տեսակէտով, նկատելի տարբերութիւն մը կայ։ Բայց պէտք չէ մոռնալ թէ գիտութեան զննութիւնը կը կասի արտաքին երեւոյթին հանդէպ, ու երբեք չի կրնար թափանցել գոյացութեան, ո՛չ ալ կրնայ բան մը գիտնալ իրերու ճշմարիտ բնութեան մասին։ Մանրադիտակով զինուած աչք մը մարդկային աչք մըն է միշտ։ Ուրիշ աչքերէ աւելի կը տեսնէ, բայց այլապէս չի տեսներ։ Գիտութիւնը կը բազմապատկէ մարդուն յարաբերութիւնները բնութեան հետ։ Բայց անոր համար բոլորովին անկարելի է բարեփոխել այս յարաբերութիւններուն էական հանգամանքը։ Կը տեսնէ թէ ի՛նչպէս կ'արտադրուին ինչ ինչ երեւոյթներ որոնք մեր ուշադրութենէն կը վրիպին, բայց անոր՝ ինչպէս մեզի՝ արգիլուած է հետազօտել թէ ինչո՛ւ համար կ'արտադրուին։

Գիտութենէն բարոյական մը խնդրել, կը նշանակէ դժնդակ յուսախաբութեանց ենթարկուիլ։ Երեք հարիւր տարի առաջ, կը հաւատային որ երկի՛րն էր աշխարհին կեդրոնը։ Գիտենք այսօր թէ երկիրը լոկ կաթիլ մըն է, արեգակին զօրութեամբ թանձրացած, հաստատուն դարձած։ Գիտենք թէ ի՛նչ տեսակ կազեր կ'այրին աստղերուն մակերեսին վրայ։ Գիտենք թէ տիեզերքը, ուր թափառական փոշի մըն ենք, կը ծննդաբերէ ու կը լափէ մշտնջենապէս. գիտենք թէ լուսաւոր աշխարհներ կը ծնին անդադար ու կը մեռնին։ Բայց մեր բարոյականը ո՞ր կէտին մէջ փոխուած է այսչափ հրաշալի գիւտերով։ Մի՞թէ մայրերն աւելի կամ նուա՞զ սիրած են իրենց մանուկները։ Մի՞թէ աւելի կամ նուա՞զ կը զգանք կիներուն գեղեցկութիւնը։ Մի՞թէ սիրտն այլապէ՞ս կը բաբախէ մարդոց կուրծքին մէջ։ Ո՛չ, ո՛չ, երկիրը մեծ ըլլայ թէ փոքր, փոյթ չէ մարդուն համար. կը բաւէ որ այնչափ մեծ է՝ ուր մարդ կրնայ վշտակրել, կրնայ սիրել։ Վշտակրութիւն ու սէր. ահա՛ անոր անսպառ գեղեցկութեան երկուորեակ քոյրերը։ Վշտակրութի՛ւն, ի՛նչպիսի աստուածահրաշ անուշանք։ Ասո՛ր կը պարտինք մեր անձին մէջ գտնուող ամէն լաւ բան կեանքին յորդ ընծայող ամէն բան. ասո՛ր կը պարտինք գութը, ասո՛ր կը պարտինք անձնուիրութիւնը, ասո՛ր կը պարտինք բոլոր առաքինութիւնները։ Երկիրը լոկ աւազահատիկ մըն է աշխարհներուն անծայրածիր անդաստանին մէջ։ Բայց եթէ մարդ երկրիս վրայ միայն կը վշտակրի, երկիրս աւելի մեծ է քան միւս բոլոր աշխարհները։ Ի՞նչ կ'ըսեմ, երկիրս ամէն բան է, եւ միւս բոլոր աշխարհները ոչինչ են։ Քանզի, այնտեղ, ո՛չ առաքինութիւն կայ, ո՛չ ալ հանճար։ Ի՞նչ է հանճարը, եթէ ոչ՝ վշտակրելու փոփոխելու արուեստը։ Բնականօրէն, զգացումին միակ խարիսխը բարոյականն է։ Գիտեմ, շատ մեծ մտքեր ուրիշ յոյսեր սնուցած են։ Ռընան սիրայօժար անձնատուր կ'ըլլար ժպտադին՝ գիտական բարոյականի մը ասնուրջին։ Գրեթէ անսահման վստահութիւն մը ունէր գիտութեան մասին։ Կը հաւատար թէ գիտութիւնը պիտի կերպարանափոխէ աշխարհս, վասն զի կը ծակէ լեռները։ Ես չեմ հաւատար, ինչպէս ան, թէ գիտութիւնը կրնայ աստուածացնել մեզ։ Շիտակը խօսելով, գրեթէ չեմ փափաքիր այդ բանին։ Ես իմ անձիս մէջ չեմ զգար այդպիսի գերբնական որ եւ է խմոր։ Իմ տկարութիւնս սիրելի է ինծի։ Սերտօրէն կը կապուիմ իմ անկատարութեանս՝ ինչպէս իմ գոյութեանս բուն ուժին։

ԱՆԱԹՈԼ ՖՐԱՆՍ

Թարգմ. Ա. Ն. Թ.

ԳԱՒԱՌԱՅԻՆ ՔՐՈՆԻԿ

ՀԱՆԳԻՍՏ Տ. ՄԱԿԱՐ ՔԱՀԱՆԱՅԻ

Բղի կարեւոր կորուստ մը ունեցաւ յանձին Տ. Մակար քահանայ Տ. Փիլիպպոսեանի որ [illegible] հիւանդութենէն յետոյ կնքեց իր մահկանացուն ամսոյս 3ին։ Ծնած էր Բղիի Զանաքեր գիւղին մէջ, 1848 թուականին։ Գիւղական դպրոցի շրջանն աւարտելէն յետոյ դրուեցաւ Ս. Կիրակոս վանքի դպրոցին մէջ, ուր 2-3 տարի մընոց քահանայական կոչման արժանանալու համար, վասն զի Տ. Մակարի հայրը, Տ. Փիլիպպոս, իր ընտանիքին ԺԳ. քահանան էր եւ կը փափաքէր որ իր գերդաստանին մէջէն ղեւտական առանձնաշնորհումը չպակսէր։ Միեւնոյն նպատակով էր որ նոյն իսկ վախճանեալ Տ. Մակար հայրը ղրկած էր իր աղան Լեւոնը՝ Ս. Երուսաղէմ, հոն քահանայութեան կարեւոր ուսումները ամբարելու համար։

Ս. Կիրակոսի շրջանն աւարտելէն քանի մը տարիներ յետոյ, Տ. Մակար ամուսնացաւ (1874) Կէրպօզ գիւղացի օրիորդի մը հետ, եւ որովհետեւ Բղիեցի մը անպատճառ կը պանդխտի, ինքն ալ ժամանակի մը համար հեռացաւ իր հայրենի օճախէն, նախ Կ. Պոլիս, ապա Աթէնք, ուրկէ կոչուեցաւ քահանայութեան։

Տ. Մակար ձեռնադրուեցաւ Կ. Պոլիս 1888 թուականին ողբացեալ Գարեգին եպ. Սրուանձտեանցէ, եւ ամբողջ 16 տարիներու շրջանին մէջ երբեմն եօթը գիւղեր հովուեց, խեղճ գիւղացիներու ճշմարիտ օրհնութիւն մը ըլլալով։

Բղի ժամանող ամէն Առաջնորդ սիրած է զինքը, իր մաքուր կարողութեանը, մանաւանդ գիտակից պաշտօնէի մը ձիրքերովը օժտուած ըլլալուն համար։ Տեղապահ հայրը երբ կը լսէ անոր ծանր հիւանդութիւնը, կը փութայ Զանաքեր, պէտք եղած դարմանումը ազդօրին հետ ընելու համար։ Բայց իր ժամանումէն չորս ժամ յետոյ խեղճ երէցը կը վախճանի։

Թաղման տխուր հանդէսը մեր գիւղին համար նմանը չտեսնուած շքով կատարուեցաւ։ Հետեւեալ օրը ժամը վեցի պահուն, մահազանգակը կը հնչէր տխրագին. պատարագիչը Արժ. Տ. Ներսէս Վրդ. Բղնուենի էր։ Ուղղայն ժամանակ դագաղը բեմը բարձրացուցին. Տ. Ներսէս Վրդ. երեք քահանաներէ շրջապատուած օծման արարողութիւնը կատարեց հոգեցունց դամբանականով մը, իրեն բնաբան ունենալով «Ունայնութիւն ունայնութեան ամենայն ինչ ընդունայն է»։

Գիւղին եկեղեցին մէջ բազմութիւն լեցուած էր. Առաջնորդ հայրը հրամայեց բացօթեայ դաշտին մէջ կատարել վախճանեալին հանգստեան երկար աղօթքները։ Մինչեւ գերեզման եօթն անգամ կանգ առաւ դագաղը մայիսի զուարթ երկինքին տակ եւ պատշաճ աղօթքներն ու աւետարանները կարդացուեցան։

Գիւղի երկու ուսուցիչները դամբանական ճառեր արտասանեցին գերեզմանին վրայ. ժողովուրդը, վերջին անգամ ըլլալով, եկաւ համբուրելու իր սիրական երէցին աջը, ապա իջեցուցին մարմինը սեւ գերեզմանին ծոցը։

Զանաքեր (Բղի) Ա. Ո.

ԿՆՈՋԱԿԱՆ ՏԻՊԱՐՆԵՐ

Շատեր գիտեն թէ Ճապոնի կայսրուհին Հարիւ-Քօ կը կոչուի, բայց ինչ որ թերեւս քիչեր գիտեն, այն գեր ի վեր ազդեցութիւնն է, զոր Հարիւ-Քօ ներգործած է իր երկրի կանանց դաստիարակութեան վրայ։

Գահը բարձրանալէն ի վեր՝ խնամով եւ առանձինն ուսումնասիրած է Եւրոպայի ու մանաւանդ Ֆրանսայի մէջ կանանց բարձր կրթութեան գործը։ Մասնաւորաբար հրապուրուած է այն միջոցներու մեթոտաւոր դրութենէն, զորս ի գործ դրաւ Վիքթոր Տիւրիւի, երբ կրթական նախարար էր, աղջկանց կրթութեան այս ճիւղը քօղազերծելու եւ զարգացնելու համար։ Կայսրուհին տակաւին կը փորձէ միեւնոյն կազմակերպութեան հետեւիլ իր երկրին մէջ, բան մը որ գնահատելի արդիւնքներ տուած է։ Հարիւ-Քօյի շնորհիւ, ճաբոնցի երիտասարդուհիներ շատ տարիներէ ի վեր եւրոպական եւ ամերիկեան ուսումնարանները կը դիմեն, ուսանելու համար։ Ասոնցմէ մաս մը իր յատուկ ծախքով ղրկուած է. այսպէս կազմած է ուսուցչուհիներու խումբ մը, որ պաշտօն ունի Ճապոնի մէջ տարածել եւրոպական կամ հիւսիս-ամերիկեան կրթական ծրագիրներու կատարելագործութիւնը։

Ֆրանսացի կինը ԺԸ. դարու մէջ։ Այս զարմանալի եւ խորհրդաւոր դարուն մէջ, որուն դարոյն այնքան շնորհալի, իսկ աշխուժը տարօրինակ եղաւ, Ֆրանսայի համար, Ֆրանսացի մեծ տիկինը կը ներկայանայ կրկնակ երեւոյթով մը պաշտելի արարած մը, որ քիչ մը թեթեւ է ուրեմն, բայց տագնապալի շրջանի մը մէջ, գիտցաւ քաջութեամբ եւ մեծ դիւցազնաբար պայքարիլ։ Այս նիւթին վրայ խօսեցաւ Պ. Հանրի Պորտօ Փրիւսէլի մէջ, մայիս 12ին, եւ ջերմօրէն ծափահարուեցաւ ունկնդիրներէն։ Բանախօսը իր բանաստեղծական եւ վաւերական բացատրութիւններով համոզեց թէ ԺԸ. դարու Ֆրանսայի մեծ Տիկինը այնչափ հրաշագեղ որքան մեծարելի եղաւ, ուստի, իրաւամբ ալ ժառանգեց ծրագրութիւններու ամէն տեսակին։

Տիկին Շամբոնեաք Բարիզի վաճառանոցի՝ (Հալ) երիցագոյն կինն է, ութսուն տարեկան եւ այս երկար ժամանակամիջոցը անցուցած է մրգավաճառանոցէն ձկնավաճառանոց երթալով, [illegible], դատարկապորտ եւ յեղյեղուկ Մոսոս Անկոն, Թէեւ Ֆրանսացւոց համար ամբողջ Հալի խորհրդատիպարն է, բայց կարելի է ըսել թէ ասոր չափ բան ունեցած չէ։ Պէտք է լսել եւ մէկ անգամ ալ տեսնել թէ ի՛նչ թարմ, առողջ ու առոյգ ձայնով կը պատմէ իր յիշատակները ժպտուն եւ չորեքձիր աչքերով։ Երբ ռուս վիրաւորներու ի նպաստ վիճակահանութիւն մը կը կազմակերպուի եւ Յանձնաժողով մը կ'ընտրուի, որուն կ'անդամակցին կոմսուհի Մոնթէպէլլօ, Պարոնուհի Հոթինկէր, Կոմսուհի Բուրթալէս, Կոմսուհի տը Սէկիւր Լէմօրիօ դքսուհին, որ Կարմիր Խաչի ալ նախագահն է, այս Յանձնաժողովին մէջ կ'առնուի նաեւ Տիկին Շամբոնեաքը։

Ս. ԹՈՓԱՒԼԵԱՆ

Արտաքին Լուրեր

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԵՒ ՃԱՊՈՆԻ ՄԻՋԵՒ

ԻՆՉ ՊԻՏԻ ԸՆԷ ՉԻՆ

Պատերազմին տեւողութիւնը. — Ճապոնի կացութիւնը. — Չինու գործակցութիւնը. — Գաղափարի տարածում։

Բարիզի պարբերական հանդէս մը «Ի՞նչ պիտի ընէ Չին» խորագրին տակ սա տողերը կը գրէ. — «Ճապոնի պետական մարդիկը այնքան միամիտ չեն կարծելու համար թէ կրնան առանձինն յաղթել ռուսական հսկային եւ մանաւանդ թէ կարող են երկար ատեն մէկ ցամաքային պատերազմ մը՝ առանց տեսնելու ճապոնական բանակը կամ թիւի առաւելութեան մը դէմ ջախջախուած եւ կամ ցուրտէն կամ հիւանդութիւններէ կոտորուած, եթէ պատերազմը մինչեւ ձմեռ շարունակէ։ 1894ի պատերազմին ատեն հիւանդներու ահագին թիւը վտանգը կը յիշեցնէ Ճապոններուն։ Անկէ զատ գիտեն նաեւ թէ յաջողութեամբ միայն կրնան աջակցութիւններ ձեռք բերել։ Նաւախմբութիւնը իրենց բաղդին ձեռքը կը յանձնէ

—(54)—
"ԱՐԵՒԵԼՔ,,Ի ԳՐԱԿԱՆ ԹԵՐԹՕՆԸ

ՏԻԿԻՆ ՔՐԻԶԱՆԹԷՄ

Հեղինակ Թարգմանիչ
ՓԻԷՐ ԼՈԹԻ Տ. Ս. ՇԱԼՃԵԱՆ

ԺԲ.

Սանդուխին առջեւը, սպիտակ փսիաթներուն վրայ, փոքրիկ չմուշկներուն ու սանդալներուն քով՝ որոնք կը մնան մինչ այս բակին մէջ, ամբողջ կահ կարասի մը կայ պատրաստ, զոր առաջին ակնարկով կը ճանչնամ. սիրուն մթնագոյն շրջազգեստներ՝ որոնք ընտանի են ինծի՝ խնամքով ծալլուած ու փաթթըլուած են չորս ծայրերէն կապուած կապոյտ անձեռոցներու մէջ։ — Կարծեմ նոյն իսկ թէ տխրութեան սպիտակ ալպատրաստութիւն մը կը զգամ, տեսնելով այդ ծրարներուն մէկին մէջէն՝ նամակներու եւ յիշատակներու նուիրական տուփին երեւնալը, — որուն մէջ Իւէնի կողմէ քաշուած իմ լուսանկարս կայ՝ զանազան դէմքով Մուսմէներու ընկերութեան մէջ։ — Տեսակ մը երկարավիզ մանտոլին, նոյնպէս պատրաստ մեկնելու, դրուած է միւս ամբողջին վրայ՝ գոյնզգոյն մետաքսեայ պատեանի մը մէջ գոցուած։ — Այս ամէնը կը նմանի վաչկատուն Ժիբանի մը տեղափոխութեան, — կամ մանաւանդ կը յիշեցնէ ինծի առակներու գիրքի մը մէկ պատկերը՝ զոր տեսած եմ աղայութեանս ատեն. միեւնոյն կարապին եւ երկայն կիթառն է՝ զոր ճպուռը, ամառը երգելով անցընելէ յետոյ, կռնակն առած էր, երբ գնաց զարնել իր դրացուհի մրջիւնին դուռը։

Խեղճ փոքր բեռ!...։

Ոտքերուս ծայրը կոխելով վեր կ'ելլեմ, — ու կանգ կ'առնեմ յանկարծ, վերը սենեակիս մէջ երգի ձայն մը լսելով.

Նոյն ինքն Քրիզանթէմի ձայնն է եւ երգը՝ զուարթ!։ Յուսախաբ կ'ըլլամ խակոյն, եւ գրեթէ կը ցաւիմ մինչեւ հոս գալու ձանձրոյթը առնելուս համար։

Այդ ձայնին կը միանայ նաեւ ուրիշ մը՝ որուն ի՛նչ ըլլալը նախ չեմ հասկնար. ծինն! ծինն! — արծաթի խիստ յստակ հնչիւններ, իբր թէ մէկը ուժով մը դրամներ կը զարնէր գետինը։ Գիտեմ արդարեւ թէ այս հնչական տունը բոլոր ձայները կը զօրացնէ, թէ՛ կէսօրուան եւ թէ՛ կէս գիշերուան լռութեան մէջ. բայց ի՛նչ որ ալ ըլլայ, կը հետաքրքրուիմ հասկնալ թէ ի՛նչ կ'ընէ Մուսմէս։ — Ծինն! ծինն!! — արդեօք դոդոշի թէ դրամի խա՞ղը կը խաղայ...։

Ասոնց մէկն ալ չէ [illegible]! Կը կարծեմ վերջապէս գուշակած ըլլալ, եւ չորս թաթի վրայ աւելի մեղմով կը սկսիմ վեր ելլել, կարմրամորթի մը զգուշութեամբ, զինքը գաղտագողի դիտելու վերջին հաճոյքը վայելելու համար։

Գալս իմացած չէ բնաւ։ Բոլորովին դատարկուած, աւլուած ու մաքրուած մեր ընդարձակ սենեակին մէջ, ուր կը թափանցեն պայծառ օրերը, դաշտ զեփիւռը եւ պարտէզին դեղնած տերեւները, միս մինակ գետինը նստած է, կռնակը դրան դարձուցած. փողոց ելլելու հագուստներ կը կրէ, պատրաստ՝ իր մօրը տունն երթալու. իր քովը դրուած է իր վարդագոյն հովանոցը։

Գետնի վրայ սփռուած են բոլոր այն գեղեցիկ արծաթ դրամները՝ զորս, մեր պայմանակցութեան համաձայն, երէկ գիշեր տուած եմ իրեն։ Վաղեմի լումայափոխի մը հմտութեամբն ու ճարտարութեամբը՝ զանոնք կը զննէ, երկու կողմերը դարձնելով կը քննէ, տախտակամածին վրայ կը նետէ եւ, տեսակ մը փոքրիկ մուրճով իր ականջին մօտ ուժգին կը հնչեցնէ զանոնք, — երգելով հանդերձ չեմ գիտեր ի՛նչ տեսակ երազկոտ թռչունի երգ մը՝ զոր անշուշտ հետզհետէ կը նուագաւորէ...։

Էհ, իրա՛ւ որ երեւակայածէն շա՛տ աւելի ճապոնական է եղեր ամուսնութեանս վերջին պատկերը։ Խնդալու մարմաջ մը կը զգամ...։ Ո՛րքան պարզամիտ եմ եղեր զգացուելով այն քանի մը բառերէն՝ զորոնք երէկ գիշեր քովէս քալած ատենն ըսած էր, — բուական սիրուն այն փոքրիկ պարբերութենէն՝ զոր կը վսեմացնէին գիշերուան այն ժամին ու հրապուրիչ լռութիւնը։ Օ՛ն, ո՛չ Իվի եւ ո՛չ ալ ինծի համար է եղեր, բա՛ն մը չէ անցեր բնաւ այդ փոքրիկ ուղեղին ու սիրտին մէջէն։

Բաւական դիտելէ յետոյ կը ձայնեմ.

— Հէ! Քրիզանթէմ!

Ետին կը դառնայ շփոթած, մինչեւ ականջները կարմրած՝ այս զբաղումի միջոցին տեսնուած ըլլալուն համար։

Իրաւունք չունի սակայն այդքան վըրդովելու, — որովհետեւ ընդհակառակը կը հրճուիմ ես։ Զինքը տխրութեան մէջ ձգելու վախս քիչ մը պիտի վշտացնէր զիս, եւ շա՛տ աւելի կը փափաքիմ որ այս ամուսնութիւնը կատակով վերջանայ, ինչպէս որ սկսած էր։

— Շա՛տ աղէկ մտածեր ես, ըսի անոր. այդ զգուշութիւնը պէտք է ունենալ մինչ քու երկրիդ մէջ, ուր ա՛յնքան նենգամիտ մարդիկ ճարտարութեամբ կը կեղծեն դրամները։ Մեկնելէս առաջ շո՛ւտ ըրէ, տե՛ս թէ կեղծ դրամ մը սպրդա՞ծ է ատոնց մէջ. եթէ կայ՝ սիրայօժար կը փոխեմ զայն։

Բայց ո՛չ, կը մերժէ իմ ներկայութեանս շարունակել։ Արդէն կը սպասէի ատոր. իր ժառանգական եւ ստացական քաղաքավարութիւնը, կենցաղագիտութիւնն ու ճապոնականութիւնը չեն թոյլատրեր զինքը այդ անպատշաճ վարմունքը ցոյց տալու։ Փոքրիկ ոտքին արհամարհոտ մէկ հարուածովը՝ փսիաթին վրայ հեռուն կը մղէ այն արծաթ դրամները։

— Մեծ ու գոց սանբան մը վարձեցինք, կ'ըսէ ան, խօսքին նիւթը փոխելու համար, ու ամէնքս միատեղ պիտի գանք, Գոնեթիւլ, Ժոնքիլ, Թուքի, — բոլոր ձեր կիները — ձեր նաւին առագաստառնութիւնը տեսնելու...։ Նստէ՛, կ'աղաչեմ, կեցի՛ր պահ մը։

(Շարունակելի)

պատրաստածները։ Բոլոր այս պատճառներով Ճափոն պարտաւորուած է փութալ եւ պատերազմը փոխադրել Մանչուրիոյ մէջ, ուր իրմէ աւելի բազմաթիւ թշնամիէ մը ջախջախուելու վտանգին տակ կը գտնուի։ Այդ կողմէն ուրեմն կացութիւնը գէշ է Ճափոնի համար. իսկ աւելի գէշ է այն պատճառաւ որ անգլօ-ֆրանսական համաձայնութիւնը հեռացուցած է ընդհանուր չփոթութեան մը հաւանականութիւնը, որուն մէջ կարելի էր որ Ճափոն այդքան ձախողուածներ պատճառէր Ռուսիոյ որ վերջապէս այս վերջինը կատարէ Ճափոնի ուզածները։ Այսօր Ճափոն միայն Չինու կողմէ միջամտութիւն մը կրնայ յուսալ։ Պատճառը այն չէ թէ Չինու զինուորական ոյժը բաւական է՝ զօրաւոր օգնութիւն մը ընելու Ճափոնի։ Ռուսիա Մանչուրիոյ մէջ պէտք եղած ոյժը ունի Չինու եւս դիմադրելու. բայց Չինու մէկ արարքը, 1900ի նման ընդհանուր շարժում մը առաջ բերելով, կրնայ կնճռոտութիւն մը եւ անոր իբրեւ հետեւանք ազգութեանց հաւանական մէկ միջամտութիւնը առաջ բերել, որուն վրայ յոյսը դրած է Ճափոն։ Այդ պատճառաւ է որ Ճափոն միշտ կը գրգռէ Չինացիները եւ անտարակուսելի է որ կը յաջողի զանոնք գրգռել Ռուսիոյ դէմ, ցոյց տալով Ռուսերը Մանչուրիայէն հեռացնելու կարելիութիւնը։ Հիմա կարելի է հաստատել թէ Ճափոնի արարքը Չինու մէջ իր արդիւնքները ունեցած է։ Չինական բազմաթիւ ուսանողներ որոնք Թոքիօ ղրկուած էին նոր գաղափարներու ընտելանալու համար, իրենց երկիրը դարձուցած են՝ տանելով հին պահպանողականներէն աւելի թշնամական ոգի մը Ռուսիոյ դէմ։ Ցեղային նոյնութեան զգացումը, ճարտարօրէն շահագործուած, երեւան կուգայ Չինու մէջ։ Ծովի վրայ Ճափոնի յաջողութիւնները Չինու մէջ ամէն բանէ առաջ կը նկատուին Ծայրագոյն Արեւելքցիներու յաղթանակը Արեւմտաքի բարբարոսներուն վրայ՝ ծովի այդ ստամոններուն որոնք մինչեւ հիմա կրցած են իրենց կամքը կատարել տալ իրենց զէնքերուն զօրութեամբը եւ զորս կարելի էր անխոցելի նկատել։ Միթէ անհետացած է այն հմայքը որ զօրութիւնը կը պատճառէր անոնց։ Ծայրագոյն Արեւելքցիներն ալ պիտի կրնան զօրաւոր ըլլալ՝ իրենց երկրէն վտարելու անյագ արեւմտաքցիները։ Յայտնի է թէ ճափոնական առաջին յաղթութիւնները այդ յոյսերը առաջ կը բերեն չինական հոգիներու մէջ։ Հոն մեծ վտանգ մը կայ Եւրոպայի եւ նոյն իսկ Չինու համար, վասն զի Չինացիներու ատելութիւնը, Չինու առաւել կամ նուազ պատասխանատուութեամբը, եթէ վերսկսի 1900ի դէպքերուն, արեւմտեան ազգութիւնները պիտի ստիպուին միջամտել։ Անդիր է նաեւ գիտնալ թէ կարող պիտի ըլլա՞ն այս անգամ ալ բարեացակամութեամբ իրենց մինչեւ համաձայնիլ՝ Չինու ամբողջութիւնը պահպանելու. կարելի է կասկածիլ։ Ամէն պարագայի մէջ այդ հաւանականութիւնը չատ սպառնալից է ամբողջ աշխարհին համար։ Ծայրագոյն Արեւելքը այս միջոցիս հրդեհի կեդրոն մըն է որ ոչինչ բանով կրնայ տարածուիլ ամէն կողմ։ Եթէ Չին պատերազմի մասնակցի, հրդեհը արծարծող կայծը պիտի ըլլայ։ Անշուշտ Ճափոն այդ պարագային վրայ դրած է յոյսը, շահաւոր կերպով դուրս ելլելու համար իր ձեռնարկած պատերազմէն»։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԴՆԱՀՍՏՈՒՄ

Ալեքսիեվ ծովակալը եւ Քուրոբաթքին զօրավարը. — Սերաբուղին. — Ռուսական գաղտնութիւնը. — Զինուորական գործողութիւնները։

Պերլինէր Թակպլաթի թղթակիցը գնդապետ Կաէտքէ Մուքտէնէն կը գրէ թէ Լիաօ-Եանկ գացած էր Ալեքսիեվ ծովակալին այցելութեամբ, բայց հոն ժամանելուն անմիջապէս Մուքտէն վերադարձեր է՝ Քուրոբաթքին զօրավարին հրամանով։ Ատկէ կը հետեւցնէ թէ երկու պետերուն միջեւ համաձայնութիւն չկայ։ Գնդապետը կ'ըսէ թէ իր գտնուած կառախումբը 52 ժամէն գացեր է 580 քիլոմէթր ճամբայ մը։ Կաէտքէ գնդապետը կը յորէ թէ Ճափոնները յաճախակի փորձեր կը կատարեն՝ երկաթուղին քանդելու համար։ Ասկէ առաջ ջուրերը քշեր տարեր են կամուրջ մը, որով Քուրոբաթքին զօրավարը ստիպուած զրկուեր է իր պատրաստ տասնըութ հազար զինուորներէն. գնդապետը կը գրէ նաեւ թէ ռուսական գրաքննութիւնը չափազանց խիստ է։ Ամէն տեսակ թղթակցութիւն մեծ ուշադրութեամբ կը կարդացուի ղրկուելէ առաջ։ Այդ խստութիւնը կ'արդարացնէ կացութեան մեծապէս դժուարին ըլլալը։ Պերլինէր Թակպլաթի թղթակիցը կ'երեւայ թէ ըսելիք բաներ ունի, բայց չի կրնար ըսել։ Գնդապետը այնպէս կը նկատէ թէ Քուրոբաթքին զօրավարը խոհեմութիւն ըրած պիտի ըլլայ Ճափոններուն առջեւէն ետ քաշուելով եւ Լիաօ-Եանկի հարաւային կողմը վճռական ճակատամարտի մը վտանգին չենթարկուելով. նոյն իսկ Մուքտէնէն հեռանալն ալ բարեպատեհ պիտի ըլլայ։ Մայիս 10էն ի վեր զինուոր չի հասնիր Մուքտէն, ինչ որ ցոյց կուտայ թէ ճամբան պաշարուած է քանի մը տեղերէ։

ԲԻՆ-ՋԵՈՒԻ ՃԱԿԱՏԱՄԱՐՏԸ

Ռուս զինուորի մը պատմութիւնը. — Քուրոբաթքին զօրավարը. — Ս. Գէորգի խաչը։

Լիաօ-Եանկէն հեռագիր կը գրեն Մոսկուայի լրագրի մը. — Սիպերիոյ արձակազէններէն զինուոր մը, չորս գնդակներէ վիրաւորուած, երեքը սրունքին եւ մէկը թեւէն, մայիս 11ին Լիաօ-Եանկի հիւանդանոցը տարուեցաւ։ Քուրոբաթքին զօրավարը, որ հիւանդանոցը կ'այցելէր, վիրաւորին մօտենալով պատմել տուաւ թէ ինչպէս առնուած էր այդ չորս վէրքերը։ Զինուորը այսպէս պատմեց.

«Պառկած էի եւ հրացան կը պարպէի. կ'ուզէի զարնել թեւին վրայ չատ մը երիզներ ունեցող Ճափոն մը որ ձի հեծած էր։ Երեք անգամ կրակ ըրի՝ բայց չկըրցայ, սակայն ես սրունքէս վիրաւորուած էի։ Նորէն չորրորդ անգամ հրացան պարպելու վրայ էի, բայց միւս սրունքէս ալ զարնուեցայ։ Դարձեալ պառկած մնացի եւ կրակ կ'ընէի. երբ զէնքս կը լեցնէի, նորէն վիրաւորուեցայ, սակայն չորրորդ հրացանաձգութիւնս եւ Ճափոնը գետինը տապալեցի. այս անգամ ալ թեւէս վիրաւորուեցայ։ Ելայ եւ մօտը գտնուած դարմանատունը դիմեցի, սակայն հոն բազմաթիւ վիրաւորներ կային. ուստի ուրիշ դարմանատուն մը գացի քաշկռտուելով։ Ուզեցին որ հրացանս յանձնեմ՝ վէրքերս պէտք եղածին պէս քննելու համար. մերժեցի եւ դուրս ելլելու վրայ էի, բայց բժիշկները թող չտուին. հրացանը ձեռքէս առին եւ զիս դարմանեցին։ Ներեցէք, Վսեմափայլ Տէր, յանցանքը իմս չէր։»

Քուրոբաթքին զօրավարը, իբրեւ պատասխան, Ս. Գէորգի խաչը յանձնեց այդ զինուորին։

ԲՈՐԷԱ

Երկրին տնտեսական վիճակը. — Աղքատութիւնը. — Ճափոնական բանակը։

Անոնք որ զարմանք կը յայտնեն թէ ինչո՞ւ ճափոնական բանակը շատ եւ մեծ բազմութեամբ չի յառաջանար, խիկեն պիտի հասկնան առաջ պատճառը, եթէ լաւ ճանչնան Քորէան։ Այդ տեղ բնիկները այնքան աղքատ են որ անոնցմէ չատ բան առնել կարելի չէ։ Սննդեղէնի եւ միսի պարագայ քանակութիւնը զորս ուրիշ երկիրներու մէջ դիւրին է գտնել, Քորէայի մէջ անծանօթ է. բարեկեցիկ վիճակ ունեցող Քորէացին ամենէն տաժանելի աշխատութեամբ, հազիւ կրնայ իր ընտանիքը սնուցանել մինչեւ միւս տարուան հունձքին առնելը։ Եթէ հունձքերը գէշ ըլլան՝ բան մը չի կրնար ընել։ Օրինակի համար այս տարի Քորէացի գրեթէ սովի մատնուած է։ Այդ վիճակին դատ դրամ, ձի արջառ պէտք կան բանակի մը համար՝ իր սնունդին դաշ։ Արդ, Քորէա, տարափոխիկ հիւանդութեան մը հետեւանքով, անասուններու չատերէն զրկուած է, նաեւ եղի ալ պէտք կայ՝ անոնելու համար։ Ճափոնական փոխադրութեան կայանի մը պետը կ'ըսէր թէ չատ դժուարութեանց հանդիպած են։ Առաջին գործերնին եղած է բոլոր ուտելիքները Ճափոնէն բերել տալ, մինչդեռ բոլոր նաւերը զինուորներու փոխադրութեանը համար անհրաժեշտ են։ Ճափոնցի նոյն պետը կը յայտէ թէ Քորէացիները այնքան աղքատ են որ բան մը իսկ առնել կարելի չէ անոնցմէ։ Ճափոնները մեծ խնամք կը տանին իրենց զինուորներուն ամէն պէտքերը հոգալու համար։ Զօրք մը երբ տեղ մը հասնի, անկէ քանի մը ժամ առաջ մարդիկ կ'երթան հոն, որոնք տաներ կը պատրաստեն, փողոցներուն մէջ կրակ կը վառեն եւ կերակուր կ'եփեն։ Յաջողութեան հիմը կը նկատուի կազմակերպութիւնը զոր Ճափոն էական կէտը համարած է այդ պատերազմին համար։

ԲՈՐԹ-ԱՐԹՈՒՐ

Ներքին վիճակը. — Հակասական լուրեր. — Ճափոններուն մտադրութիւնը. — Յարձակման ծրագիրը։

Բորթ-Արթուրի վիճակին վրայ հակասական տեղեկութիւններ կան։ Հանկէ փախած Չինացիներ կ'ըսեն թէ բերդը անհնարին վիճակի մէջ է եւ թէ հոն մնացած ռուսական քանի մը նաւեր չեն կրնար նաւահանգիստին մուտքէն անցնիլ։ Ռմբակոծութիւնն ալ մեծ վնասներ կը հասցնէ եւ ուտելիքները հազուագիւտ են։ Ուրիշ Չինացիներ ալ հակառակը կը պնդեն, ըսելով որ ռուսական վեց մարտանաւեր կան գործելու պատրաստ վիճակի մէջ, առանց հաշուելու բազմաթիւ թորփիլանաւեր։ Մարտանաւերը կատարելապէս սպառազինուած են թնդանօթներով. միայն մէկ քանի արդգահարուած թնդանօթներ ամրոցներուն մէջ տարուած են. ուտելիքները առատ են։ Բորթ-Արթուր շրջապատուած է տասնըհինգ շարք խորունկ փոսերով, խոշոր թնդանօթներով եւ ականներով։

— Շանկայէն կը հեռագրեն Տեյլի Թելէկրաֆի թէ Ճափոնները, խոշոր թնդանօթները ցամաք հանելէ ետքը պիտի յարձակին Բորթ-Արթուրի վրայ։ Նոձու զօրավարին բանակին յանձնուած է այդ տեղին գրաւումը, իսկ Օքու զօրավարը դէպ ի հիւսիս՝ Լիաօ-Եանկ պիտի երթայ՝ Քուրոբաթքին զօրավարին գործակցելու։ Թոքիոյէն ալ Տեյլի Մեյլի կը հեռագրեն թէ, Բորթ-Արթուրի յարձակումը յետաձգուած է մինչեւ որ Թա-Լիէն-Ուանի ծովածոցին մէջ գտնուած ականները վերցուին։

ՏԵՍԻԼՔ ՄԸ

Սուզակի մը տեսիլքը. — Մաքարով ծովակալը. — «Բեդրոբաւլովսք»ի երգը։

Ռուս լրագիր մը հետեւեալը կը պատմէ։ Սուզակ մը որ ծովին յատակը գացած էր քննելու Բեդրոբաւլովսքը, տեսեր է Մաքարով ծովակալը, սպաները եւ նաւաստիներ՝ ոտքի կեցած նաւին վերնայարկը՝ նաւին երէց Հայր Ալէքսիէի քով։ Տեսիլքը փարատեր եւ սուզակը առանձին մնացեր է Հայր Ալէքսիէի հետ, որ իր յայտարարութիւնը ըրեր է.

«Զաւակս, վեր ելիր. երեք օր լուռ կեցիր եւ յետոյ պատմէ տեսածդ։ Ըսէ թէ ծովին խորերը կ'աղօթենք եւ թէ իմացած են մեր աղօթքները, որոնք զօրութիւն պիտի տան մեր Ցարին։ Բեդրոբաւլովսք ջուրին երեսը պիտի ելլէ։ Մաքարով ծովակալը նորէն պիտի տնօրէնէ իր նաւատորմը եւ հրաման պիտի տայ մինչեւ ճափոնական մայրաքաղաքը երթալու, որպէս զի հոն հաշտութեան պայմանները սահմանուին պարտուած թշնամիին։ Յետոյ ամբողջ նաւատորմը մեր նաւին առջեւ պիտի անցնի։ Նաւազները պիտի նուագեն։ «Աստուած պահէ՝ մեր Ցարը» երգը, եւ մեր նաւը ծանր ծանր նորէն Ովկիանոսի յատակը պիտի խորասուզուի այս անգամ մշտնջենապէս։»

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 15 յունիս. — Ռուսական Նովիք յածանաւը, երէկ, Բորթ-Արթուրէն դուրս ելլելով յարձակեցաւ ճափոնական նաւատորմին վրայ։

ՎԻԷՆՆԱ. — Բորթ-Արթուրի նաւահանգիստին մուտքը բաց է։ Ռուսական Նովիք յածանաւը դուրս ելլելով ճակատամարտի ձեռնարկեց նոյն նաւահանգիստը պաշարող ճափոնական մարտանաւերուն հետ։

ՓԱՐԻԶ. — Ռուսական Նովիք յածանաւը Բորթ-Արթուրէն դուրս ելաւ եւ թորփիլ զետեղելու աշխատող ճափոնական նաւերուն վրայ յարձակելով, վնասներ պատճառեց անոնց։

ՎԻԷՆՆԱ. — Ռուսական Նովիք յածանաւը, այսօր, Բորթ-Արթուրի նաւահանգիստէն դուրս ելլելով, չորս կողմը հետազօտութիւն մը կատարեց եւ քանի մը թնդանօթ արձակելէ յետոյ նաւահանգիստ դարձաւ։

— Ուրիշ զրոյց մը նայելով՝ Նովիք ճակատամարտ մը կատարեր է ճափոնական նաւատորմին հետ, սակայն արդիւնքը տակաւին յայտնի չէ։

ԼՈՆՏՈՆ. — Վլատիվոսթոքի ռուսական նաւատորմիղը դէպի ծովին բացերը ճամբայ ելաւ։

— Երէկ Քորէայի նեղուցին զանազան տեղերէն թնդանօթի ձայներ լսուեցան։

— Վլատիվոսթոքի ռուսական նաւատորմիղը ընկղմեց ճափոնական երկու փոխադրանաւեր։ Այդ պարագան մտահոգութիւն կը պատճառէ Թոքիոյի մէջ։

— Քորէայի նեղուցին մէջ Ռուսերուն եւ Ճափոններուն միջեւ ծովային ճակատամարտ մը տեղի ունեցաւ, սակայն արդիւնքը տակաւին յայտնի չէ։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ. — Զրոյց կայ թէ Վլատիվոսթոքէն առնուած լուրերու նայելով՝ ճափոնական քանի մը նաւեր, իբրեւ պատերազմիկ սպառազինուած, Քամչաթքայի թերակղզիին առջեւ եւ Պէհրինկայի ծովը երթալով պիտի յարձակին փոկ որսացող ռուսական նաւերուն վրայ։

— Վլատիվոսթոքէն կը հեռագրեն թէ լուրջ ձեռնարկներ պիտի ըլլան միացնելու Բորթ-Արթուրի եւ Վլատիվոսթոքի նաւատորմիղները։

ՓԱՐԻԶ. — Բեդերսպուրկէն կը հեռագրեն թէ Վլատիվոսթոքի ռուսական նաւատորմէն երեք մարտանաւեր ելած են յառաջանալ դէպ ի ճափոնական եզերքները՝ Քորէայի դիմացը։

ԹՈՔԻՕ. — Իքի կղզիին բացերը նաւային ճակատամարտ մը կատարուեցաւ, սակայն արդիւնքը յայտնի չէ։

ԲՈՐԹ-ԱՐԹՈՒՐ

ԼՈՆՏՈՆ. — Թոքիոյէն կը հեռագրեն թէ զինուորական շրջանակներուն մէջ ըսուածին նայելով, չինական մակոյկներու միջոցաւ Բիաօ-Զէօւէն ռազմամթերք եւ ուտելիք փոխադրուած է։

ՎԻԷՆՆԱ. — Բորթ-Արթուրի մէջ երկու կողմի յառաջապահներու միջեւ ամէն օր ընդհարումներ կը կատարուին։

ԼՈՆՏՈՆ. — Չէ-Ֆուէն կը հեռագրեն Ռիւթէրի թէ ճափոնական նաւատորմը ամէն օր կը ռմբակոծէ Բորթ-Արթուրը, սակայն այդ նաւատորմը կազմող մարտանաւերը պէտք եղածին չափ չեն մօտենար քաղաքին, ականներու ընդհարելէն վախնալով։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ. — Բորթ-Արթուրի ռուսական նաւատորմը կազմող բոլոր մարտանաւերը պատրաստ են պատերազմի։

ՔՈՒՐՈԲԱԹՔԻՆ ԶՕՐԱՎԱՐԸ

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ. — Քուրոբաթքին զօրավարին նկատմամբ եղած զրոյցին համար կ'ըսուի թէ ձեւացում մըն է Ճափոնները դէպ ի անոնց մօտ մղելու համար։

— Քուրոբաթքին զօրավարը, որուն համար ծանուցուեցաւ թէ Լիաօ-Եանկէն Մուքտէն պիտի երթայ, հրաման ստացեր է մօտերս ճամբայ ելլելու դէպ ի նոյն տեղը։

ՑԱՄԱՔԱՅԻՆ ՃԱԿԱՏԱՄԱՐՏ

ՓԱՐԻԶ. — Կը ծանուցուի թէ Ճափոնները պարտութեան մը ենթարկուեր են Քայ-Չէօւի մէջ։

ԹՈՔԻՕ. — Զրոյց կայ թէ Քայ-Բինկի քաղաքին հարաւային կողմը նոր ճակատամարտ մը ձեռնարկուած է։

ՎԻԷՆՆԱ. — Վաֆանկոյի ճակատամարտը վերջին ճակատամարտներուն ամէնէն կարեւորն է։ Երկու կողմէն ալ մեծ մեծ կորուստներ կան։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ. — Շթաքէլպերկ զօրավարը երէկուան թուականով կը հեռագրէ Ցարին. — Ճափոնները այսօր մէկ քանի անգամ Վաֆանկոյի հարաւակողմը գտնուող մեր դիրքին վրայ յարձակեցան։ Մենք մեր դիրքը պահեցինք, բայց մեր առաջին գունդը մեծ վնասներ կրեց։ Ի մէջ այլոց այս գունդին հրամանատարը եւ օգնականը սպաննուած են։ Կէրնէկրոս զօրավարը վիրաւորուեցաւ սաստիկ ծանօթին, բայց չհրաժարեցաւ իր գունդէն։

ԹԷՐԶԻ
Օ. ՍԱՐԲԷԱՆ

Պէյ Օղլունտա Ճատտէի Քէպիրտէ Ֆըրանսըզ ալֆրէթխանէսի գարշըսընտա 170 նումրօլու սրաքթըմաղազասը։

Պու քէրրէ Եվրոպատան սօն մօտա էնվայի Ֆրանսըզ վէ Ինկլիզ գումաշլարը ճէլպ իթմիշ օլտուղընտան վէ զայէթ պիլիմ վէ էհվէն ֆիաթլա էլպիսէ իմալ օլունտուղընտան բիրտէֆէ միւշտէրիլէրէ իլան օլունուր։

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ. — Իւլալի երկրորդ աստիճան տրուեցաւ Էտիրնէի նահանգին հանրօգուտ շինութեանց Տնօրէն Հասան Շէֆիք պէյի։ Սանիէի աստիճան՝ Փաղիրոնացին հաշուակալութեան առաջին քարտուղար Զիհնի էֆ.ի։

— Եվգաֆի նախարարութեան գանձին ծախքերու Տնօրէն անուանուեցաւ Մաճլիւմէթի Տնօրէն Ճէմիլ պէյ, որուն յաջորդեց նոյն նախարարութեան վերջական Ֆայիզէրդին անդամ Քեամիլ էֆ.։

— Առաջին կարգի Շէֆքաթ պատուանշան տրուեցաւ արքունի գործոց նախարար Թէվֆիք փաշայի աղջկան։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՀԵՐՔՈՒՄ. — «Քաղաքապետութիւնը տեղեկագրած է թէ Պանդալթի նաւամատոյցէն անցնող ոչխարներէն առնուած քառն փարայի տուրքը չատ է, որով նոյն տեղէն դէպ ի Կ. Պոլիս ոչխարներու առաքումը կը դժուարանայ։ Արդ, պետական Խորհուրդէն եւ Նախարարաց Խորհուրդին որոշմամբ որ վաւերացուած է կայսր. Իրատէով, այդ տուրքը զեղչուած է՝ ոչխարներուն համար առաջ եւ գառնուկներուն ալ հինգ փարայի, որպէս զի ոչխարներու առաքումը դիւրանայ։»

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ. — Վեհ. Սուլթանը, հեռագիր մը ուղղելով Գերմանիոյ կայսեր, շնորհաւորեց գահակալութեան տարեդարձը։

ՀԱՅԻՆ պատուիրակութիւնը, երէկ, Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցաւ Եպարքոսական խորհրդականին հետ։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ դեսպան Պ. Լէյշման, երէկ, արտաքին գործոց Նախարարին այցելութեան երթալով տեսակցեցաւ Ն. Վսեմութեան հետ։

— Դեսպանը քանի մը օրէն Փարիզ պիտի երթայ՝ իր աղջկան Օր. Մարթ Լէյշմանի ամուսնութիւնը կատարելու Կոնթօ-Պիրոն դուքսին հետ։

ԵԳԻՊՏՈՍԻ խտիվը Էլ-Մահրուսա զբօսանաւով Աղեքսանդրիայէն ճամբայ ելած է դէպ ի Թրիէսթ, ուրկէ Վիէննա եւ յետոյ Տիվոն պիտի երթայ։

ՄԻՍԻՆ ԳԻՆԸ. — Մոնիթէօր կ'իմանայ թէ կայս. Իրատէ մը հրամայուած է զեղչել «օթլաղ»ի եւ «քէթրա»ի անուն տուրքերը՝ վաճառման փարայ որ կը գանձուի Ուզուն-Զօլըր ժամանակ իբրեւ քէնէկ ոչխարէն։

ԲԵՐԲԵՐՈՒՆ ՎԻՃԱԿԸ. — Օսմ. նահանգներու բերքերուն վիճակին վրայ հետաքննող տեղեկագիրներ կը հասնին ձեռնահաս պաշտօնատանց։ Խարբերդի մէջ հունձքերը անցեալ տարուանին հաւասար են, սակայն նահանգին կարգ մը մասերէն դեռ տեղեկութիւն առնուած չէ, վասն զի անձրեւ կամ երաշտութենէ կրնան ըլլալ։ Սէլանիկի մէջ նահանգին ամէն կողմը այս տարի առատ անձրեւ տեղացած ըլլալով, հունձքերը գոհացուցիչ վիճակի մէջ են։ Ընկիւրիի նահանգին մէջ եթէ յառաջիկային անձրեւէ, հունձքերը անցեալ տարուանին հաւասար պիտի ըլլան։ Պիլլայի գաւառին մէջ բաւական անձրեւ տեղալով հունձքերը լաւ վիճակ մը ունենին եւ ձմեռուան հունձքը անցեալ տարիէն հարիւրին երեսուն պակաս պիտի ըլլայ։ Երաշտութիւնը եթէ շարունակէ, ամառուան հունձքն ալ պիտի նուազի, որով պակասը պիտի կրկնապատկուի։ Աստանայի մէջ թէեւ անցեալ տարուընէ աւելի վարուցան կատարուած է, սակայն հունձքը անցեալ տարիէն հարիւրին քառասուն պակաս պիտի ըլլայ, անձրեւներու չատապէս ըլլալէն, օդերու անկանոնութենէն եւ «ճըննօքը» անուն հիւանդութիւնը երեւան ելլելէն։

ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԸ. — Լ. Հէրրիս կը ծանուցանէ թէ օսմ. հանրային միացեալ պարտքի նոր առժամեայ պարտաթուղթերուն հետ հիներուն փոխանակութիւնը մօտաւոր հաշուով մինչեւ հիմա աս արդիւնքը տուած է. — 1/14 սեպտեմբեր 1903ին շրջաբերութեան մէջ գտնուող անուանական 69,016,380 ոսկիի դրամագլուխէ մը 60,470,160 ոսկինոց փոխանակուած են նոր փոխառութեան առժամեայ պարտաթուղթերուն հետ։ Երկաթուղիի թուղթերուն գալով 1/14 սեպտեմբեր 1903ին շրջաբերութեան մէջ գտնուած 1,694,625 պարտաթուղթերէ 1,445,214ը մինչեւ հիմա ներկայացուած են՝ կտրոնները կտրելու համար։

ԻԶՄԻՐԻ հելլենական առժամեայ ընդհանուր հիւպատոս Պ. Եվէնիտիս ուրբաթ օրը նոյն քաղաքը ժամանելով հարկ եղած պատիւներով ընդունուեր է։ Կուսակալին այցելութիւն տալէ ետքը երկուշաբթի օրը ձեռնարկեր է իր պաշտօնին։

— Ուրբաթ օրը նախորդ ընդհանուր հիւպատոս Պ. Անթոնոբուլօ Աթէնք ուղեւորեր է, ուրկէ պիտի երթայ իր նոր պաշտօնատեղին՝ Չէթինէ։

ԿՈՒՐՏՈՆ ՓՈԽ-ԾՈՎԱԿԱԼԸ. — Իզմիրէն կը գրեն Մոնիթէօրի թէ Միջերկրականի ֆրանսական նաւաբաժնին հրամանատար Կուրտոն փոխ-ծովակալը որ իր պետերէն հրաման ստացած էր պաշտօնական այցելութիւն չտալ ֆրանսական այն հաստատութեանց զորս կրօնաւորներ կը վարեն, Կ. Պոլսոյ ֆրանսական դեսպանին եւ Իզմիրի ընդհանուր հիւպատոսին թախանձանքներուն վրայ, հաւաներ է պաշտօնական այցելութիւն մը տալու այդ հաստատութեանց։

ՄԱԼԹԷՊԷԻ ՈՒ ԿՂԶԻՆԵՐՈՒ միջեւ շոգենաւային նոր երթեւեկութիւնը որ անցեալ օրը սկսաւ, կը կատարէ Պ. Քոզմէթի սեփական Քոնսթանթինոս նաւակը։ Արդէն արտօնութեան առնելով լաւ արդիւնքներ ձեռք բերուած են։ Այդ օգտակար որոշումը, ինչպէս ծանուցուեցաւ, արդիւնք է ծովային նախարար Ճէլալ փաշայի եւ Անատոլի երկաթուղիին ընդհանուր Տնօրէն Տօքթ. Զանտէրի եւ օգնականին՝ Պ. Հիւկէնինի նախաձեռնութեանը որոնք ընդհանուր երախտագիտութեան զգացում մը առաջ բերած են։

ԱՆԱՏՈԼԻԻ երկաթուղիի Ընկերութիւնը, իբրեւ նոր ապացոյց մը այն հոգածութեան զոր միշտ կը տածէ հանրութեան օգտին եւ հանգստաւէտութեանը համար, զեղչեր պիտի ընէ երեք եւ վեց ամսուան «պանլիէօ»ի տոմսակներու համար՝ այնքան որ ամառնական գիներով կէսին նուազ պիտի ըլլայ։ Միանգամայն պարզ ամառականներուն համար ալ զեղչեր պիտի ըլլան։

ՀԻՃԱԶԻ երկաթուղիին մինչեւ 379րդ քիլոմէթրը երկաթ գիծերը զետեղուեցան։ Մինչեւ կայս. գահակալութեան տարեդարձին օրը՝ այսինքն օգոստոս 19 երկաթ գիծերը մինչեւ Տէրաայի կայարանը՝ այսինքն 465 քիլոմէթր տեղ զետեղուած պիտի ըլլան։

ՏԻԿԻՆ ԷԼԷՆ ՁԱՐԻՖԻ ձեռնհաս պաշտօնատանց արտօնութիւն խնդրեց յունական հիւանդանոց մը կառուցանելու Շիշլիի մէջ՝ յունական գերեզմանատան հանդէպ գտնուած գետնի մը վրայ։ Մեծ Եպարքոսը հրամայեց կատարել օրինական քննութիւնները։

ԵԱՓԱՃԻ նոր Պէքիր Սամի էֆ. մեռեր է։

ԷՐԶՐՈՒՄԻ նահանգին ակֆթէրտարը Զիա պէյ իր պաշտօնատեղին ժամանեց։

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՒԻ վարչութիւնը նկատելով որ շոգենաւերու ժամանակացոյցին մէջ տպագրական սխալներ եղած կան, նոր մը տպագրել տուաւ որ յառաջիկայ շաբաթ օրէն պիտի գործադրուի։ Առաջնոյն ժամանակացոյցէն ունեցողները կրնան զանոնք նորին հետ առանց որ եւ է վճարման փոխանակել կամուրջին եւ նաւամատոյցներուն վրայ։

ՊՈԼՍՈՅ Ցօթին Թաղին մէջ, երէկ, Հօզըզը, Իսմաիլ եւ ասոնց ընկեր Պեւզիմ գինով վիճակի մէջ կռուի բռնուեցան։ Ատենէն Իսմաիլ տարբեր վարմունք մը ունենալով Պեւզիմի նկատմամբ, Ասոր վրայ Պեւզիմ ու Հօզըզը իրենց դաշոյնները քաշելով Իսմաիլը քանի մը տեղերէն ծանրապէս վիրաւորեցին եւ փախան։ Ոստիկանութիւնը վիրաւորը հիւանդանոց տարաւ։ Ոճրագործները ձերբակալուեցան։ Իսմաիլի վիճակը խիստ ծանր է։

ԴԱՏԸՐՏԻՒՂԷՆ կը գրեն Սքամպուլի թէ ամիսէ մը ի վեր գրեթէ ամէն գիշեր գողեր կը մտնեն տուները։ Այդ մասին աղերսագիր մը մատուցուած է ձեռնհաս պաշտօնատանց։

ԿԱՌՔԻ ԱՐԿԱԾ. — Սկիւտարի սուրհանդակութեան գամիշներէն Արիֆ էֆ. երէկ կառքով երբ Հայտար Փաշա կ'երթար, ձիերը խրտչեցան եւ ծառերու շուրջը դրուած երկաթներուն զարնելով կառքը քանի մը տեղերէ կոտրուեցաւ։ Արիֆ էֆ. ալ ձեռքերէն եւ ծնօտէն վիրաւորուեցաւ։ Իսմաիլ անուն մարդ մըն ալ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (85)

ԲԻԵՐ ՄԱԷԼ

ՍԻՐՈՅ ԱՆՏԱՌԸ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԳԻՇԱԿԵՐ ՄԱՐԴԸ

Ե.

ՊԱՏՈՒՈՅ ԳԻՆԸ

Կոմսուհին գրպանին մէջ խօթելով ձեռքը, անկէ դուրս հանած էր այն ճմրթկուած, պատռուած նամակը, որ նոտարէն ընդունած էր առջի օր։

Իվօն մօրը ձեռքէն առաւ զայն եւ արագօրէն աչք պտտցուց վրան, ջղաձգական սարսուռով մը ցնցուելով ամբողջ մարմինը։

— Ա՜հ, Աստուած իմ, ա՛յսօր պիտի պատասխանէք, գոչեց մանկամարդ աղջիկը։

— Այսօր։

Սրտաճմլիկ լռութիւն մը տիրեց, ճնշելով երկու կանանց լանջքեր, որոնք իրենց կրած յուզման տակ ելեւէջ կ'ընէին։ Երկու կիները իրարու նայեցան, եւ եթէ երբեք մէկը յանկարծակի բերէր զանոնք իրենց գլխէ գլուխ տեսակցութեան մէջ, այդ երկու դէմքերուն վրայ դրոշմուած մռայլ յուսահատութեան արտայայտութենէն պիտի սարսափէր։

Բայց եթէ երբեք յուսահատութիւնը հաւասար էր երկուքին ալ մօտ, սակայն միեւնոյն պատճառներէ առաջ չէր գար։ Կոմսուհիին աղմէն պատճառ մը չէր ըլլար, առանց եկած իր կործանումէն ու խայտառակ տառապանքէն, որուն առաջքը չէր կրնար առնել, եւ որուն փորձութիւնը կը սպառնար իր աղջկան. մինչ Իվօնի պատճառը մօրը քաշելիք տառապանքն ու անխուսափելի դարձած այն զոհողութիւնն էր, զոր պարտէր ընել ինք, ու ասոր համար, լաւ վերջին կամէր մը, կը բարդուէր առաջինին վրայ, դառնութեամբ լեցուած սիրտը յորդեցնելու համար։

Սակայն երկուութեան ունեցած իրաւունքները սիրոյ, այնինչ կեանքի նկատմամբ, այնքան զօրաւոր են որ Իվօն փորձեց յոյսին կառչիլ։

— Ուրեմն, մայրիկ, բոլորովին պիտի կործանինք, քանի որ մեր ամբողջ ինչքերը պիտի ծախուին։ Բան մը չպիտի մնայ մեր ձեռքը, ո՛չ իսկ Պուա տ'Ալմարը։

— Այո՛ խեղճ աղջիկս, ոչ իսկ Պուա տ'Ալմարը, պատասխանեց կոմսուհին ցաւագին ձայնով մը։ Ասուրիկ տասը տարի է ի վեր կ'ապրինք Պ. Պրիւլէի կողմէ մեզի բացուած վարկին շնորհիւ։ Փոխառուած գումարներուն տոկոսը բանած ըլլալով այսօր մեզ կը ջախջախէ,

— Բայց վստա՞հ էք թէ այդ գումարները պարտական ենք։ Մեր փոխառուած գումարները վերադարձուած ենք, կամ թէ աւելի ճիշդը խօսելով, Պ. Պրիւլէ իր պահանջը վար դրած է այն հասոյթէն, զոր հայրս ունէր։ Պ. Պրիւլէ պարտօրէն կը գործածէր զայն։ Պէտք է աղանձել, պէտք է քննութեան ենթարկել զայն։

Տիկին տը Բէրնուարն խանդ ու վհատ շարժուձեւ մը ըրաւ։

— Քննութեա՞ն ենթարկել մի։ Խեղճ աղջիկս, ինչպէ՞ս կրնանք ընել այդ բանը։ Մինչեւ այսօր հաշիւ ըսուած բանը դրած չեմ ծախքերուս մէջ։

Ցաւագին խոստովանութիւն մըն էր ասիկա, որ երեւան կը բերէր այդ խեղճ ուղեղին բովանդակ թեթեւամտութիւնն ու կիրքը, նախապաշարումներով եւ խաղձութիւններով լեցուած, քանի որ անիկա չէր կրցած միակ լուրջ կամ գործնական գաղափար մը յղանալ եւ արտաքսած թելադրել։ Այս խոստովանութեան հանդէպ Իվօն անզօր զգաց ինքզինքը, նոր խորհուրդ մը տալու փորձը ընելու համար, որ անօգուտ պիտի ըլլար առաջինին պէս։

— Ուստի պէտք է համակերպիլ, ըսաւ Իվօն քաղցրութեամբ։ Քանի որ ճակատագիրը մինչեւ կը խլէ մեր ինչքերը, ուրիշ բան չենք կրնար ընել, եթէ ոչ խոնարհիլ անոր առջեւ։ Աստուծոյ ամէն գործերը բարի են, եւ եթէ մեր ձեռքէն չգար տեւական դժբաղդութիւնը հեռացնել, միշտ միջոց կրնանք գտնել՝ մեր ճակատագիրը բարելաւելու համար։

— Ի՞նչ ըսել կ'ուզես, հարցուց տիկին տը Բէրնուարն, աղու մը չափ փութկոտ, յոյսի ամենափոքր նշոյլի մը առջեւ։

Իվօն մօտեցած էր մօրը։ Ինչպէս որ ըրած էր անգամ մը, կոմսուհիին առջեւ ծնրադրեց եւ իր բազուկներով շրջապատեց զայն։

— Մայրի՛կ, ըսել կ'ուզեմ թէ Բարիզէն կը դառնամ եւ թէ այդ կարճատեւ բնակութիւնս բացած է աչքերս ու մտքիս մէջ այնպիսի լոյս մը սփռած է, որուն գոյութիւնն իսկ չէի գիտեր։ Այդ բնակութեան շնորհիւ կեանքը տարբեր երեւոյթի մը ներկայացաւ ինծի. թէեւ այնքան շողշողուն չէ անիկա, բայց քաղցր սփոփանքներ կ'ընծայէ։

Կոմսուհիին աչքերը զարմանքէն խաւարցած, յարատեւ ապշութեամբ մը կը դիտէին Իվօնը։ Առանց հասկնալու մտիկ կ'ընէր աղջկան խօսքերը, մինչ այս վերջինը կը զգար թէ հարկ էր ամէն ինչ ըսել առանց վերապահութեան, եթէ կ'ուզէր մտիկ ըլլալ։ Իվօն շարունակեց ջերմագին ու գթալից շեշտով մը.

— Այո՛, իրականութեան մէկ նոր երեւոյթը պարզուեցաւ իմ աչքերուս առջեւ։ Չքաւոր մարդոց հետ էի, այնպիսի մարդոց որոնք կ'աշխատին՝ իրենց ապրուստը ճարելու համար, սակայն այդ ժրաջան ընտանիքին մէջ ուրախութիւն միայն կար. եւ անկէ աւելի բան մը, — երջանկութիւն։ Իրարու փարած գտայ զանոնք, իրարու քով սեղմուած, կղզիներու բնակիչ այն թռչուններուն պէս, զորս կը բանտարկենք մեր սառուցիկ կլիմաներու թռչնարաններուն մէջ. անոնք իրարու կը հաղորդեն կենսական ջերմութիւնը զոր չպիտի կրնային պահել իրենց կղզիացման մէջ։ Տեսայ որ այդ չքաւոր բարեկամները զուարթօրէն կը դիմագրաւեն, կը քամահրեն ձախորդութիւնները, յոյսերնին դրած Աստուծոյ եւ իրենց անձին վրայ, ժպիտը աչքերնուն մէջ ու անմեղ խօսքերը շրթունքներուն ծայրը։ Երջանիկ գտայ զանոնք եւ փափագեցայ այդ երջանկութիւնը ձեռք բերել։

(Շարունակելի)

քիչ մնաց որ կառքին տակ երթար, բայց հազիւ ազատուեցաւ։

ՖԷՆԷՐ ՊԱՂՉԷԻ բացերը, առջի օրը, մակոյկ մը շրջեցաւ, որուն մէջ կային թուրք կին մը և երեք աղջիկ զաւակները, ծակոյն մօտը գտնուած ուրիշ մակոյկ մը օգնութեան փութալով ամէնքն ալ ազատեց։

ԳԱՏԸԳԻՒՂԻ Նէյ Տէյիրմէնի Թաղը Ազիզիէ փողոցը բնակող պանիրի վաճառական Սպիրօյի կինը օղիով խառնուած եփած ատեն շրջազգեստը բռնկեցաւ և ծունկերէն մինչև ոտքերը այրելէ ետքը կարելի եղաւ մարել։

Տես չորրորդ երես Թարմէլ Օրիանթալի գինիի և գոնեակի ծանուցումը

ՆՈՐ ԿԱՆՈՆԱԳԻՐ

ԴՐՈՇՄԱԹՈՒՂԹԻ

Յօդ. ԽԱ.—Առեւտրական թուղթերու և մուրհակներու մասին եղած տրամադրութեանց հակառակ վարմունք մը պատահած պարագային, բացի դրոշմատուրքէն, անջատաբար դրամական տուգանք պիտի առնուի, օսմ. երկիրներու մէջ յիշեալ մուրհակները և թուղթերը ստորագրողէն, ընդունողէն և անունի, հրամանի տրուած թուղթերը ամենէն առաջ փոխանցողէն։ Օսմ. երկիրներու մէջ տպուած ծանուցումները և ծանուցում-վերատառութիւնները երբ անհամապատասխան ըլլան հինգերորդ հատուածին երրորդ բաժնին տրամադրութեանց, դրամական տուգանքը կէս առ կէս պիտի գանձուի տպագրիչէն և այն անձէն, որուն հաշուոյն տպուած ու բաշխուած են ծանուցումները։ Օտար երկիրներէ եկած ծանուցումներուն համար դրամական տուգանքը պիտի առնուի օսմ. երկիրներու մէջ բնակող և զանոնք բաժնող ու կախել տուողէն։ Երեսունըութերորդ յօդուածին համաձայն, թատրոն և դրոշմաթուղթ պարունակող ծանուցումներուն նախնական օրինակը չպահողը և կամ թէ պակաս դրոշմաթուղթ կամ օրինական ձեւով դրոշմաթուղթը չջնջուած ծանուցում ընդունող լրագիրներու վարչութիւնները և տպարաններու, պարբերական ու ոչ-պարբերական հրատարակութեանց, գրքերու և հաւաքածոներու տպագրիչները, հրատարակիչները, ըստ օրէնքի որոշեալ դրամական տուգանք պիտի վճարեն։

Յօդ. ԽԲ.—Այն ընկերութիւնները որոնք իրենց կազմութենէն երեք ամիս յետոյ դրոշմատուրք չեն վճարած իրենց շրջաբերութեան հանած բաժնեթուղթերուն, պարտաթուղթերուն և արժէթուղթերուն ևայլնի համար, թէ՛ դրոշմատուրքը և թէ յիշեալ թուղթերուն անուանական արժէքին հարիւրին երեք համեմատութեամբ դրամական տուգանք վճարելու պարտաւոր են։ Քսանըվեցերորդ յօդուածին մէջ գրուած շրջաբերութեան տուրքը, ըստ օրէնքի, չվճարուելու պարագային, դրոշմատուրքէն զատ, դրամական տուգանքն ալ պիտի գանձուի։

Յօդ. ԽԳ.—Քսանըօթերորդ յօդուածին տրամադրութեանց անհամապատասխան կերպով օտար բաժնեթուղթեր ու պարտաթուղթեր ծախող և գնողներէն դրամական տուգանք պիտի առնուի, այդ թուղթերուն անուանական իրական արժէքին հարիւրին 5 համեմատութեամբ։ Այդ դրամական տուգանքը, իւրաքանչիւր գործողութեան համար, հազար ղրուշէն վար չպիտի ըլլայ, և գնող ու յաճախորդ կէս առ կէս պիտի վճարեն։

Յօդ. ԽԴ.—Բոլոր դատարանները, ժողովներու անդամները և կառավարական պաշտօնեաները, դրոշմատուրքի գանձման համար յատկացուած պաշտօնեաներուն պէս, պարտաւոր են գանձել 39, 40, 41, 42, և 43րդ յօդուածներուն մէջ գրուած դրամական տուգանքները։ Երբ ինքնաբերաբար վճարուի դրամական տուգանքը, պատկանած շրջանակի սնտուկին յանձնելու է զայն։ Հակառակ պարագային, եօթերորդ հատուածին պէս, գործողութիւն պիտի կատարուի։ Օրէնքի հակառակ յօդուածէ մը առաջ եկած դրոշմատուրքերը և դրամական տուգանքները կանոնի հակառակ գործողներու միայն մէկէն գանձելու իրաւունք պիտի ունենան վերոյիշեալ պաշտօնեաները։

Յօդ. ԽԵ.—Հանրային Պարտքի վարչութիւնը պիտի գանձէ այն ամէն դրամական տուգանքները, որոնք նայուած դատերու մէջ մուրհակներու կը վերաբերին, ինչպէս նաև դատարաններու կամ վարչութեան կողմէ երեւան հանուած ապօրէնի գործողութեանց առթիւ առնուած դրամական տուգանքները։

Յօդ. ԽԶ.—Քառասունըչորսերորդ յօդուածին մէջ գրուած և դրոշմատուրքի, դրամական տուրքի վճարումը չպահանջող դատարաններէն, ժողովներէն, նախագահներէն և պաշտօնեաներէն ըստ օրէնքի գանձուելիք դրամական տուգանքին եռապատիկը պիտի առնուի։ Պաշտօնեաներու կողմէ այս կանոնին տրամադրութեան հակառակ պատրաստուած թուղթերը կրողներէն միայն դրոշմատուրք պիտի առնուի, իսկ դրամական տուգանքը պաշտօնեայէն պիտի գանձուի։

Յօդ. ԽԷ — Անձնական գործերու համար, պաշտօնական ու հանրային հաստատութեանց գրուած թէզքէրէներուն, թղթերուն, խնդրագիրներուն և ազդարագիրներուն վրայ դրոշմաթուղթ եթէ չգտնուի կամ թէ պակաս ըլլայ և կամ թէ օրինական կերպով ջնջուած չըլլայ, անոնք չպիտի ընդունուին։ Այդ տեսակ թուղթերը ընդունող և անոնց վրայ գործողութիւն կատարող պաշտօնեաները կէս օսմ. ոսկի դրամական տուգանք պիտի վճարեն։

Յօդ. ԽԸ.—Կանոնի հակառակ պատրաստուած թուղթերը Հանր. Պարտքի Վարչութեան յանձնողները, ըլլան կառավարական պաշտօնեայ ըլլան անհատ, առնուած դրամական տուգանքին մէկ երրորդը պիտի ստանան։

Բ. բաժանում.— Քննութիւններ և պաշտօնագրութիւններ

Յօդ. ԽԹ.—Դրոշմատուրքի կանոնական տրամադրութիւնները պաշտպանելու համար, Հանր. Պարտքի վարչութեան Թողեալ հասոյթներու վարչութիւնը յարմար դատած ատեն, տարին մէկ անգամ, կրնայ քննութիւն կատարել բաժնեթուղթի վրայ կազմուած ընկերութեանց և ելմտական, արհեստական ու առևտրական հաստատութեանց մասին։ Քննութեան համար գործածուելիք պաշտօնեաները վարչութեան որոշ մարմնին մէջէն հարկ եղած հանգամանքներու տէր անձերէն պիտի ընտրուին։

Յօդ. Ծ.—Կառավարական պաշտօնատներու, հաշուական դիւաններու մէջ դրոշմատուրքի ենթակայ ամէն թուղթերու քննութիւնը ելմտական նախարարութեան կողմէ ընտրուած քննիչի մը կողմէ կատարուելէ յետոյ, հաշուակալութեանց առեանին կողմէ ալ պիտի քննուի, հաշիւները նայուած ատեն։

(Շարունակելի)

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Երուսաղէմէն Տ. Գրիգորիս Վրդ. կը հեռագրէ Տ. Գէորգ եպսկ. Երէցեանին, թէ «Առենէ մը ի վեր Նզիտ Վ. և ընկերք՝ Պատրիարքարանին և Սուրհանդակ լրագրոյն ուղղած հեռագրերով ու նամակներով ուրիշներու մասին կարգ մը լուրեր ու գանգատներ կը գրեն. մինչդեռ ստուգապէս իրենց յոռութիւններուն բոլորովին հակառակ՝ իրենք են որ անկարգ վարմանց մէջ կը գտնուին, և այս ընթացքնին ծածկելու համար իրենց պակասութիւնները այլոց կը վերագրեն. որով վանքը նիւթական և բարոյական վնասուց ենթակայ կ'ընեն՝ սուտ գանգատներով, զոր յանուն միաբանութեան խաղաղասէր մասին՝ ձեզ տեղեկացնել պարտաւորուեցայ»։

—Տնտես Խորէնդոյ առաջնորդ Գէորգ էֆ. Ասլանեանի Երուսաղէմի քննչութեան պաշտօնին վերաբերեալ պատրիարքական գիրը ղրկուեցաւ երէկ իրեն, որ այս միջոցիս Հալէպի նահանգին մէջ կը գտնուի։ Երբ Ասլանեան էֆ. Պէրութ հասնի, Խոչասարեան էֆ. ալ պիտի մեկնի Պոլսէն, անոր միանալու համար։

—Զէյթունի Որբանոց-Արհեստանոցը, որ նպաստի անբաւականութեան պատճառաւ դադրած էր, Նոյեմբերի սկիզբէն ի վեր վերաբացուած է Տ. Սահակ Ս. Կաթողիկոսի մասնաւոր հոգածութեամբ և 30ի չափ տղաք հաւաքուելով կը պատսպարուին ու կը խնամուին։ Մայիս 1էն սկսեալ վանքէն քաղաք փոխադրուած է նոյն հաստատութիւնը. իր գոյութիւնը աւելի արդիւնաւոր ըլլալու համար Հոգաբարձութիւն մը կազմուած է, հաստատուած կաթողիկոսական կոնդակով։

—Եգիպտոսի Առաջնորդ Տ. Յովսէփ եպսկ. Ալվազեան թէեւ օդափոխութեան համար Կրետէ երթալու դիտաւորութիւնը յայտնած էր Պատրիարքարանի, սակայն այս անգամ կը գրէ թէ Աղեքսանդրիա մնալ ստիպուած է՝ տեղւոյն եկեղեցական և կրթական խնդրոց կարգադրութեան համար և հոն պիտի անցընէ ամառը։

—Ազգ. Հիւանդանոցի Հոգաբարձութիւնը յառաջիկայ ուրբաթ Հիւանդանոցին մէջ Տիկնանց և Որբանոցի Խնամակալութեանց հետ խառն նիստ մը պիտի ընէ։ Այս առթիւ Հոգաբարձութիւնը խնդրած է Ս. Պատրիարքէն որ նախագահէ այս նիստին։ Ն. Սրբազնութիւնը խոստացած է ներկայ գտնուիլ։

—Պրուսայի Առաջնորդ Արշարունի Տ. Յովհաննէս եպսկ., անձնական հիւանդութիւնը դարմանելու համար, Պոլիս գալու արտօնութիւն խնդրած ըլլալով, Ս. Պատրիարքը արտօնեց զինքը։

—Տ. Բարթուղիմէոս Մ. Վ. Պաղճեանի օծումը և յուղարկաւորութիւնը կատարուեցաւ երէկ առաւօտ Ազգ. Հիւանդանոցի մատրան մէջ, ուր պատարագեց Սէթեան Ս. քհնյ.։ Օծումը կատարեց Տ. Գրիգորիս արքպ. և պատշաճ դամբանականով մը ի վեր հանեց հանգուցեալին անձնուէր աշխատութիւնը, անբասիր և անշահասէր կեանքը և եկեղեցւոյ ու ժողովրդեան մատուցած գնահատելի ծառայութիւնները։ Մատուռը լեցուած էր Հիւանդանոցի պաշտօնեաներով ու պատսպարեալներով, որոնք միաբերան մեծ համակրութեամբ կը խօսէին հանգուցեալին մասին և կ'օրհնէին իր յիշատակը։ Ներկայ էին նաև որբուհիները որոնք պատարագին «Տէր ողորմեա» երգեցին։ Արարողութեանց աւարտումէն յետոյ դագաղը դուրս հանուեցաւ մատուռէն և թափօր կազմուելով քահանայից յառաջ չորս Աւետարաններ կարդացուեցան։ Սամաթիոյ, Գումքափուի և Մայր Եկեղեցիէ քանի մը քահանաներ ներկայ էին յուղարկաւորութեան։ Նոյնպէս Տ. Գրիգոր վրդ. Արարատեան՝ Ֆէրիգիւղէն։

—Բաբերդէն կրկին գրուած է Պատրիարքարան, խնդրելով որ Նորընտիր Տեղապահ Իգրանեան Տ. Գէորգ Վ. փութով իր պաշտօնատեղին գայ, զի տեղւոյն եկեղեցական և կրթական գործերուն կարգադրութիւնը իր ներկայութեան կը կարօտին։

—Իզմիրի եկեղեցւոյն դպրապետ Լեւոն էֆ. Զիլինկիրեան, որ ութը տարիէ ի վեր կը պաշտօնավարէր այն տեղ, հրաժարական տուած ըլլալով՝ իրեն եղած ստիպումներուն հակառակ, երէկ մայրաքաղաքս հասաւ։

Ս. ՓՐԿՉԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հանգուցեալ տիկին Պէտրիս կ. Բիւրքճիւանեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի հետեւեալ նուիրատուութիւններն եղած են Հիւանդանոցիս։— Կ. Յ. Ֆրէնկեան եղբարք 120 ղրուշ, Տէր և Տիկին Սարգիս էֆ. Գարամանեան՝ 108 ղրշ., Տէր և Տիկին Կարապետ էֆ. Փափազեան 108 ղրշ.։

—Մոլթիրոս էֆ. Ասատուրեանի ընդ. Օր. Մառի Ծաղիկեանի ամուսնութեանն առթիւ փոխան ծաղկեփունջի 54 ղրշ. նուիրած են Հիւանդանոցիս Տէր և Տիկին Սեդրաք Պոլթաեան։

—Հանգուցեալ Գաբրիէլ էֆ. Ս. Փափազեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի հետեւեալ նուիրատուութիւններն եղած են Հիւանդանոցիս.— Տէր և Տիկին Կրոնիկ էֆ. Փափազեան ի Մանչէսթր 240, Տէր և Տիկին Կարապետ էֆ. Փափազեան 216, Տէր և Տիկին Մկրտիչ էֆ. Ա. Ոսկեան ի Մանչէսթր 120։

ՀՈՄ ՔՈԼԷՃԻ

ԱՄԱՎԵՐՋԻ ՀԱՆԴԷՍԸ

Հանդիսականներու խուռն բազմութեամբ մը, երէկ տեղի ունեցաւ Հոմ Գոլճի այս տարուան շրջանաւարտներու վկայականներու բաշխումին հանդէսը։ Հանդէսին կը նախագահէր ամերիկեան դեսպան Պ. Լէյշման, շրջապատուած դպրոցին Տնօրէնուհիէն և Տոքթ. Ուաշպըրնէ։

Շատ սիրուն էր տեսնել դպրոցին աշակերտուհիները, համակ սպիտակազգեստ, ու շրջանաւարտուհիները, իրենց մասնաւոր սև տարազովը ու գլխարկովը։

Հանդէսը սկսաւ Համիտիէ քայլերգով, որուն ներկաները յոտնկայս ունկնդրեցին։ Յետոյ, շրջանաւարտուհիները, թուով ութը, չորսը հայ, սկսան կարդալ իրենց աւարտական ճառերը։

Հանդէսը կը բաղկանար երկու մասէ. առաջինը կը պարունակէր ճառերը, նուագի ընդմիջումներով, որ առեն առիթը ունեցանք լսելու հայ շրջանաւարտները, Օրդ. Զապէլ Տէվլէթեան, Նոյեմի Կարամիրեան, Էլիզ Քերոբեան և Գոհարիկ Փանոսեան, որոնք համարձակ ու սահուն անգլիերէնով մը, — ինչպէս վստահացուցին զիս, — կարդացին իրենց ճառերը, ծափեր խլելով հանդիսականներէն։

Ամբողջ դպրոցին աշակերտուհիներուն կողմէ նուագի ընկերակցութեամբ երգուած կտորէ մը ետքը, սկսաւ հանդէսին երկրորդ մասը։

Տոքթ. Ուաշպըրն, Րոպէրթ Գօլէճի համակրելի նախկին Տնօրէնը, դաստիարակութեան վրայ իր գրածը կարդաց, ուր խօսքը աշակերտուհիներուն ուղղելով, որոնք ապագայ մայրեր ըլլալու սահմանուած են, ըսաւ թէ դաստիարակութեան մասին, տան մէջ, մայրերուն ունեցած պարտականութիւնը ու դերը աւելի մեծ է, քան ինչ որ ունին ուսուցիչները։

Ապա Տնօրէնուհին, Միս Բոթրիք, բաժնեց վկայականները շրջանաւարտուհիներուն, որոնք ծափերով կ'ողջունուէին։

Տոքթ. Ուաշպըրնի կողմէ աղօթք մը, մէկ երկու կտոր նուագ, կը վերջացնեն հանդէսը, որ առեն ներկաները, ընդ որս Ներսէս Եպ. Ասլանեան, Մուշեղ վարդապետ ու Բաբգէն վարդապետ կ'առաջնորդուին ուրիշ սրահ մը, ուր կը մատուցուի իրենց թէյ, օշարակ, քէյք և այլն։

Ու երբ ամէն մարդ կը ցրուի, ու պարտէզին դռնէն դուրս կ'ելլէ, անոնց դէմքին արտայայտութիւնը իրաւունք կուտայ մեզի ըսելու որ իրաւցնէ զուարթ տպաւորութեան մը տակ կը մեկնին։

Բ...

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ

—օ—

ԱԶԴ.—Խորհուրդս կը ծանուցանէ Օսմ. հանրային պարտաթուղթերէն ունեցողներուն թէ 1881 դեկտ. 8/20ի Կայս. Հրովարտակին Ե. յօդուածին 5րդ հատուածին տրամադրութեան համաձայն, ջնջուած պիտի նկատուին այն բոլոր կտրօնները որոնք գանձուած չեն վեց տարուան մէջ, սկսելով իրենց պայմանաժամը լրանալու թուականէն։ Հետեւաբար, պայմանաժամը 1898 սեպտ. 11/13ին աւարտող 30 թիւ կտրօնները Օսմ. Հանր. Պարտքի վարչութեան պիտի մնան, եթէ գանձուած չըլլան մինչև 31/13 սեպտ. 1904։

19/1 յունիս 1904 5—12

*

Խորհուրդս կը ծանուցանէ 4% Բրիօրիթէ պարտաթուղթերէն ունեցողներուն թէ՝ 1890 ապրիլ 15/27ի Կայս. Հրովարտակին 14րդ յօդուածին համաձայն, ջնջուած պիտի նկատուին այն բոլոր կտրօնները՝ որոնք չեն գանձուած իրենց պայմանաժամը աւարտելէն սկսելով մինչև վեց տարի։ Հետեւաբար, նոյն պարտաթուղթերուն թիւ 16 կտրօնները, որոնց պայմանաժամը լրացած էր 1898 սեպտ. 1/14ին, Հանր. Պարտքի վարչութեան պիտի մնան, եթէ գանձուած չըլլան մինչև 31/13 սեպտ. 1904։ 5—12

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍ ՏԸ ՔՈՆՍԹԱՆԹԻՆՈՓԼ)

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՃԱՊՈՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ԹՈՔԻՕ, 15 յունիս.—Ռիւթէր կ'իմանայ թէ Բորթ-Արթուրի նաւահանգիստին մուտքը բաց է, ինչ որ կը հաստատուի ռուսական Նովիք յածանաւակին երէկ դուրս ելլելէն։ Այդ յածանաւակը դուրս ելած պահուն ճակատամարտ մը ունեցեր է Բորթ-Արթուրը պաշարող ճափոնական նաւերուն հետ։

—Քոցումէթայէն (Քորէայի Նեղուցին մէջ ճափոնական Իքի կղզիին վրայ) առնուած մասնաւոր հեռագիրներ կը ծանուցանեն թէ ճակատամարտ մը կատարուեր է բացը գացած ռուսական մարտանաւերու որ հաւանօրէն Վլատիվոսթոքի նաւատորմին կը պատկանին, և ճափոնական մարտանաւերու միջեւ։

ԼՈՆՏՈՆ.—Թոքիօյէն կը հեռագրեն իրիկուան լրագիրներուն թէ ռուսական Նովիք յածանաւակը տասը թօրփիլնաւակներով Բորթ-Արթուրէն դուրս ելեր է։ Ճափոնական մարտանաւեր փորձեր են բաց ծովի մէջ անոնց ետեւէն հասնիլ, սակայն ռուսականները կէսօրէն ետքը յաջողեր են Բորթ-Արթուր վերադառնալ։

—Թոքիօյէն կը հեռագրեն Ռիւթէրի.—Կը հաստատուի թէ ռուսական մարտանաւեր ճափոնական քանի մը փոխադրանաւերու հանդիպելով յարձակեր են անոնց վրայ։

—Նոյն գործակալութեան երկրորդ մէկ հեռագիրը կ'ըսէ թէ Թոքիօյի մէջ կը վախցուի թէ Վլատիվոսթոքի նաւատորմիղը ճափոնական երկու փոխադրանաւեր ընկղմած ըլլայ։

—Սասէպոյի (Ճափոն) նաւային շրջանակներուն մէջ մօտալուտ կը նկատուի նաւային ճակատամարտ մը։

ԹԻԷՆ-ՑԻՆ.—Ռիւթէր կը ծանուցանէ թէ ռուսական աղբիւրէ առնուած լուրի մը նայելով քառասուն հազար հոգիէ բաղկացած ռուսական բանակ մը որ Բորթ-Արթուրի օգնութեան կ'երթայ, երկուշաբթի օրը Թաշի-Չաօյէն անցեր է երկաթուղիին վրայ Հայ-Չէնկի և Քայ-Բինկի մէջտեղը։ Այդ բանակը դէպի հարաւ գացեր է։

ՊԷՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.—Ժ. զօրաբանակին հրամանատարը զօրավար Սլուչէվսքի պատերազմի դաշտը ուղեւորեցաւ։

ՊԷԼԿՐԱՏ.—Սերպիոյ Թագաւորին գահակալութեան տարեդարձին առթիւ ժողովուրդը հաւատարմական ջերմագին արտայայտութիւն մը ըրաւ։ Թագաւորը, Պէլկրատի քաղաքապետին ճառին պատասխանելով, յայտարարեց թէ Սերպիոյ ամէն կողմերը ժողովուրդը ջերմագին ընդունելութիւն մը ըրած է իրեն, և թէ ինք ամբողջ կեանքը պիտի նուիրէ երկրին բարգաւաճման։

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՕՆԱԼ)

ԼՈՆՏՈՆ, 15 յունիս.—Զրոյց կայ թէ ճափոնները ծանր պարտութիւն մը կրեր են Բորթ-Արթուրի մօտ. մանրամասնութիւն չկայ։

—Կը ծանուցուի թէ ճակատամարտ մը կատարուեր է Քայ-Բինկի հարաւային կողմը և թէ ճափոնները մեծ կորուստներ ունեցեր են։

ՊԷՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.—Կը հաստատուի Քուրոբաթքինի զօրավարին նահանջը Լիաօ-Եանկէն դէպի Մուքտէն և Խարպին։

ՓԱՐԻԶ.—Կ'ըսուի թէ Պ. Զինովիէվ Բարիզի ռուսական դեսպան պիտի կարգուի փոխանակ Պ. Նէլիտովի։

ՏՐԷԶՏԱ.—Սաքսոնիոյ Թագաւորին հիւանդութիւնը զգալի կերպով ծանրացաւ։

ՀՌՈՄ.—Իտալիոյ և Սեւ Լերան միջեւ կնքուած առեւտրական դաշնագրութեան պայմանաժամը վեց ամիս երկարեցաւ։

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ԹՂԹԱԲԵՐ

ՓԱՐԻԶ, 12 յունիս.—Այսօր նոր տեղեկութիւն մը չկայ պատերազմի դաշտէն, հաւանօրէն այն պատճառաւ որ Ուֆայի և Իրքուցքի միջեւ հեռագրական թելերը խզուած են փոթորիկի հետեւանքով։ Սա հեռագիրները միայն ստացուած են Բեդերսպուրկի մէջ։

Լիաօ-Եանկէն կը հեռագրեն թէ ամէն օր եւրոպական Ռուսիայէն տասներկու կամ տասնըհինգ կառախումբեր կը ժամանեն՝ զինուորներ բերելով։

—Չինէն առնուած վերջին լուրերու նայելով, չինական ժողովրդեան գրգռուածութիւնը հետզհետէ կ'աւելնայ։ Թունկուզներու խումբերն ալ շատցած են, որոնց հետ չինական բազմաթիւ զինուորներ ալ կան։ Բէքինի մէջ պատերազմի կուսակցութիւնը հետզհետէ ազդեցութիւն կը ստանայ։

—Վլատիվոսթոքի մէջ քարիւղի ու մոմի պահեստ քանակութիւնը գրեթէ բոլորովին սպառած ըլլալով, այդ քաղաքը քիչ ատենէն բնաւ վառելիք պիտի չունենայ։

ԼՈՆՏՈՆ.—Մուքտէնէն առնուած հեռագիրներ կը ծանուցանեն թէ 25,000 ճափոնական զինուորներ որոնք Սայ-Մա-Ցէէն ճամբայ ելած են, դէպ ի Մուքտէն կ'երթան։ Ձախ կողմին վրայ ուրիշ զօրագունդ մը դէպ ի Լիաօ-Եանկ կ'երթայ, երրորդ մը ու չորրորդ մը, Ուֆանկ-Հաչէն ճամբայ ելած, Հայ-Չէնկի վրայ կը քալէ։ Հինգերորդ մը, ծայրագոյն ձախ կողմին վրայ, դէպ ի Քայ-Բինկ։

—Բորթ-Արթուրի ռուսական իշխանութիւնները հրամայեցին որ ոչ-պատերազմիկ օտարականները Բորթ-Արթուրէն հեռանան ամենակարճ միջոցի մէջ։ Ասոր վրայ էր որ վերջերս կարգ մը Չինացիներ Բէ-Չի-Լիի ծովածոցին նաւահանգիստները ժամանեցին։

—Ճափոն գնեց երկու ընդծովեայ նաւակներ՝ Բորքէֆոր և Ֆիլըըն։ Ուաշինկթոնի պաշտօնական շրջանակներուն մէջ կը կարծուի թէ Մ. Նահանգաց կառավարութիւնը պիտի չարգիլէ Բորքէֆորի մեկնումը։ Եթէ ընդծովեայ այդ նաւակը երեք մղոնի սահմանը անցնի, Մ. Նահանգաց կառավարութիւնը չի կրնար պատասխանատու ճանչցուիլ երկու պատերազմիկներու և ոչ մէկին կողմէ։

—Բեդերսպուրկի մէջ երկիւղ կայ թէ միգուցէ Բորթ-Արթուր ճափոններուն ձեռքը իյնայ, հոն գտնուած ռազմամթերքներուն շատ նուազ ըլլալուն հետեւանքով։ Արդարեւ ռազմամթերքի մեծ սպառում մը կատարուեցաւ և պարէնաւորումը շատ քիչ էր։ Մանչուրիա շոգենաւը, որ 60,000 սնտուկ ռազմամթերք բեռցած էր Բորթ-Արթուրի համար, ինչպէս կը յիշուի, ճափոններուն ձեռքը իյնալու պատերազմին սկիզբները։

ԼՈՆՏՈՆ.—Այս տեղի ճափոնական ամէնէն իրազեկ շրջանակներուն մէջ մեծ լաւատեսութիւն կը տիրէ։ Պարոն Սուէմացու կը յայտարարէր թէ Բորթ-Արթուրը քիչ ատենէն պիտի գրաւուի։ Ճափոնական դեսպանատան մէջ ալ նոյն կարծիքը կը տիրէ և քանի մը օրուան մէջ գրաւման լուրին կը սպասուի։ Կը յայտարարուի նաև թէ քիչ ատենէն պիտի լսուի ճափոնական բանակին յաղթութեան լուրը Քուրոբաթքինի զօրավարին վրայ։ Միեւնոյն միջավայրերուն մէջ կը հաւաստուի թէ այդ լաւատեսութիւնը կատարելապէս կ'արդարանայ վերջերս Թոքիօյէն ժամանած հեռագիրներով որոնք մինչեւ իսկ կը ծանուցանէին թէ Քուրոբաթքին զօրավարը անշուշտ գերի պիտի բռնուի կամ Լիաօ-Եանկի և կամ Մուքտէնի մէջ, վասն զի ճափոնները հարկ եղած միջոցները ձեռք առած են անոր նահանջի գիծը կտրելու համար։ Աւասիկ թէ ճափոնները ո՛ր աստիճան անդրդուելի վստահութիւն մը ունին, խիստ տեղեակ ըլլալով պատերազմի դաշտին կացութեան։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

—=—

ՓԱԿՈՒՄ 2 Յունիս			
Օսմ. Փոխառութ. Միացեալ	Օ. Ո.	93	05
Ամէնէն բարձր գին	»	93	03
Ամէնէն վար գին	»	91	29
Րումէլիի Երկաթուղի գոց.	Ֆր.	120	62
Ամէնէն բարձր գին	»	120	62
Ամէնէն վար գին	»	120	—
ԲԱՑՈՒՄ 3 Յունիս			
Օսմ. Փոխառութ. Միացեալ	Ժ. Կ.	93	06
Րումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	120	75
Շիրքէթի Խայրիէ		29	—
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		—	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Յունական պանքա		443	—
Տէքրօզ		258	—
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	47
Թրամվէյ բաժնեթուղթ		6	10
» ժուիսանս		2	—
» պարտաթուղթ		483	—
Հարդափ Կ. Պոլսոյ		510	—
Թրանսվալ		169	—
Քրէտի Ֆոնսիէ Էժիբսիէն Ա		375	—
» » » Բ		267	—
Լավրիօն		48	50
Անատոլուի երկաթուղի բաժնեթուղթ		13	12
» պարտաթուղթ	«	527	—
ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ			
Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	—	—
» » » չէք	»	169	37
Բարիզ » »	Ֆր.	22	91 ¾
» » » չէք	»	—	—
Պէրլին անտոկոս չէք	մարք	18	57
Վիէննա չէք	Ֆլօր.	21	20
ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ			
20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	12
Անգլիական ոսկի	»	109	38
Բոլ Էմբէրիալ	»	90	20
Քրիմից	»	51	06
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	02
Մէթալիք	»	—	—
Րուպլի Թղթադրամ	Օ. Ո.	8	62

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

—=—

ԼՈՆՏՈՆ, 15 Յունիս			
Անգլիական Քոնսոլիտէ		90	31
Միացեալ պարտք	բաց.	88	50
	գոց.	88	75
Օսմանեան Պանքա		13	37
Ռուսական 1890		—	—
Հելլենական 5%		45	50
» Մոնոբոլ		47	50
Պուլկարական 1888		93	50
Էժիբսիէն ինիֆիէ		104	50
Տոմպէքի		—	—
Թրանսվալ		4	25
Այտէն երկաթուղի		13	50
Փոխանակագիր		25	32 ½
ԲԱՐԻԶ, 15 Յունիս			
Ֆրանս. Ռանթ 3%		98	17
Միացեալ պարտաթուղթ	բաց. Ղրշ.	85	20
	գոց.	85	25
Օսմ. Կայս. Պանքա	Ֆր.	585	—
Օսմանիէ	»	—	—
Րումէլիի երկաթուղի	»	123	—
Օսմ. Ժուիսանս	»	459	—
Օսմ Ռէժի	»	363	—
Բրիօրիթէ Թիւթը 4%	»	488	—
Քրէտի Լիոնէ քուփոնը կտրած	»	1107	—
Իտալական Ռանթ	»	104	50
Սպանիական արտաքին	»	86	65
Թրանսվալ	»	109	50
Ռուսական 4%, 1901	»	—	—
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	20
[illegible]	»	—	—

ՎԻԷՆՆԱ, 15 Յունիս			
Փոխան. Լոնտոնի վրայ	Ֆր.	239	50
Րումէլի երկաթուղի	»	137	75
Օսմ. Ռէժի	»	—	—
ՊԷՐԼԻՆ, 15 Յունիս			
Միացեալ պարտաթուղթ	Ֆր.	83	—
Րումէլի երկաթուղի	»	128	25
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	103	20
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	30
ՊՐԻՒՍԷԼ, 15 Յունիս			
Միացեալ պարտք		84	43
Րումէլի երկաթուղի		131	—

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

396 ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

ԽԱՆԻ ԳԱՐԵՋՐԱՏԵԱՆ ՎՐԱՅԻ ՑԱՐԿԸ

([illegible])

Նուրբ, ճաշակաւոր և դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստէ, յար և նման բնականի, դէմքի ձեւաւորութիւն, բառ արտաբերելու ծամողութիւն, և ազատ արտասանութիւն երաշխաւորեալ։ Ինչպէս նաև կատարելագործեալ ակռաներու միջոցաւ առանց ցաւի ատամնահանութիւն։

Զմեռները կիրակի օրերն ալ, (մինչեւ կէսօր) ինչպէս նաեւ ամէն օր, (մինչեւ կէս գիշեր հիւանդ կ'ընդունին։

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ԱԶԴ.— 5% Օսմ. մաքսային փոխառութեան պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ այդ պարտաթուղթերուն թիւ 24 կտրօնները, որոնց պայմանաժամը 1898 յուլիսին կը լրանայ, ջնջուած պիտի նկատուին, եթէ չգանձուին մինչեւ յառաջիկայ 30/13 յուլիս։

3—6

* * *

1890ի 5% փոխառութեան պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ այդ պարտաթուղթերուն 4 թիւ կտրօնները, որոնց պայմանաժամը կը լրանայ 1898ին, ջնջուած պիտի նկատուին, եթէ չգանձուին մինչեւ 30/13 յուլիս 1904

3—6

* * *

ԱԶԴ.—Կանոնագրին 29րդ յօդուածին համաձայն, բաժնետէրերու ընդհանուր ժողովը պիտի գումարուի յունիս 29, չորեքշաբթի օրը, Լոնտոն, Ուինչէսթըր Հաուզ, Օլտ Պրոտ Սթրիթ, կէսօրէն ժամ մը յետոյ, մասնախումբին տեղեկագիրը լսելու, 1903 դեկտեմբեր 31ին վերջացող հաշիւները ընդունելու, շահաբաժինը որոշելու, և ընդհանուր մասնախումբին պաշտօնավարութեան պայմանաժամը լրացած անդամներուն տեղ նորեր ընտրելու համար։ Կանոնագրին 27րդ յօդուածին համաձայն, բաժնետէրերու ժողովին կը հրաւիրուին անոնք որ առ նուազն 30 բաժնեթուղթ ունին և զանոնք աւանդ դրած են Կ. Պոլսոյ կեդրոնատեղին կամ գաւառական մասնաճիւղերուն ու գործակալութիւններուն մօտ (Լոնտոն, 26, Թրոկմորթըն Սթրիթ) ժողովին գումարման թուականէն տասը օր առաջ։

Կ. Պոլիս, 1 յունիս 6—15

ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԱԶԴ.—Այգետէրերը ծծմբելու (քիւքիւրթլէնմէք) առաջին շրջանը մօտեցած ըլլալով, Օսմ. Հանր. Պարտքի Վարչութեան Թողեալ հասոյթներու ընդհ. Տնօրէնութիւնը կը յիշեցնէ այգեգործներուն թէ անհրաժեշտ է նոյն միջոցին գործադրութեան ձեռնարկել, իրենց բերքը ապահովելու համար։ Ինչպէս արդէն նախընթաց ազդերով ազդուած է, պղնձի ծծմբատով դարմանում կը գործադրուի մինչ ծծումբը կը ծառայէ օիտիումին դէմ։ (Պղինձի այս ծծմբատի պատրաստութիւնն է 100 լիտրա ջուր, 2 քիլօ պղինձի ծծմբատ և 2 քիլօ զօրաւոր կիր)։ Շատ օգտակար է որ ծծմբելու գործողութիւնը իր նախզգուշական յատկութեան պատճառաւ հիւանդութեան երեւումէն առաջ կատարուի, նոյն իսկ անհրաժեշտ է ասիկա, որպէս զի երկարատեւ երաշտութեան մը հետեւանօք հիւանդութիւնը մեծ վնասներ չհասցնէ։ Որովհետեւ այդ երաշտութեան յաջորդող մէկ քանի անձրեւալից օրեր բաւական են վնասելու բոլոր բերքերուն։ Եթէ, ընդհակառակը, ամառը անձրեւոտ ըլլայ, ծծմբելու գործը պէտք է որ աւելի յաճախակի ըլլայ՝ քան օրը անգամ մը, այգետանին ամբողջ տարածութեան վրայ։ Դարմանումի վերջին գործողութիւնը պէտք է կատարուի այգեկութքէն 15 օր առաջ։ 3—5

* * *

Հանր. Պարտքի Վարչութիւնը կը ծանուցանէ շահագրգռուողներուն թէ Օխրի լճին եղերքը (Մանասթըրի նահանգ) Կաւրիճէի, Պլաշիւճէի, Մէյտանի, Էնկիտի, Ռաթոհովցէի, Լագանիչէի, Թրաբզիչէ-Մաւէի, Բէչթան-Վէսի, Բէչքան-Բէնտրիի, Մաքլինէի նաւամատոյցներուն առջեւ 1320 մարտ 1էն սկսեալ, չորս տարուան շրջանի մը համար ձկնորսութեան տրամադրութեանց տուժմեայ աճուրդը, ինչպէս նաեւ Վազգի վերաբերող Վասքայի, Թրաբզիչէի և Սարըքի ստորոտներուն մէջ՝ վերոյիշեալ շրջանին համար ձկնորսութեան տուրքի (հարիւրին 20) աճուրդը փակուած է 420,000 ղր.ի։ Վերջնական աճուրդը տեղի պիտի ունենայ ամսոյս 31ին (Հ. Տ.)։ Ուստի այն անձերը որ կ'ուզեն յանձնառու ըլլալ, պարտին դիմել Կ. Պոլսոյ Կեդր. Վարչութեան և կամ Օխրիի Հանր. Պարտքի գործակալութեան։

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

19/1 Յունիս 3—7

ԻԼԱՆ

(Խազինէի Խասսաի Շահանէ)

Խազինէի Խասսաի Շահանէյէ միւլք Թուզլի խալիս սաաէ եաղըսըն Հալէպ վիլայէթի Շահանէ մալինտէն օլարագ պէհէր օթիզ գըյէսի օն իքի պաւունտ չալըշմա ղրուշ թէլիբի ջանէտինէ օլուպ հազիրան իքինճի չարշամպա կիւնիւ իհալէի գաթիէի վէ թանզիմ մուամէլէսինէ թէխիր իհալէի էվվէլիէսի իճրա օլունաճաղընտան իթմայէ թալիպ օլանլարըն թէէմինաթ աքչէսինի վէ եա միւթէպէր քէֆալէթնամէյի միւսթէհիպլէն հէյմը մէզքիւրտէ Նէզարէթ սաաթ օնտա գատար Խազինէյէ ճէլպէ միւրաջաաթ եէյլէմէլէրի։

Ֆի 31 Մայիս 320 3—3

ՈՍԿԻ ՇՔԱԴՐԱՄ, ՓԱՐԻԶ 1900

EXPOSITION UNIVERSELLE INTERNATIONALE 1900 FRANÇAISE
CARMEL

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՔԱՐՄԷԼ ՕՐԻԱՆԹԱԼ
ԲՆԱԿԱՆ ԳԻՆԻ ՈՒ ԳԻՆԵԱՔ
ՌԻՇՈՆ ԼԸ ՍԻՈՆԻ (ՊԱՂԵՍՏԻՆ) մեծ մառաններէն
վաւերացեալ կայսերական բժշկական ժողովոյ տարրալուծմամբ

1903 յուլիս 3ին Փարիզի այցելեցին Քարմէլ Օրիանթալի մառանները որ կը պարունակեն 600 տակառ եւ 49,000 շիշ։ Մեր ամենական ընտրութեամբ, տակառներէն 26 եւ շիշերէն 24 նմոյշ առին եւ որոնց տարրալուծումը հաստատեց թէ Քարմէլի գինիները քիմիական բաղադրութենէ զուրկ
ԲՆԱԿԱՆ, ԶՕՐԱՑՈՒՑԻՉ ԵՒ ԲՈՒԺԻՉ ԵՆ

Փարիզի բժշկական Ֆաքիւլթէին բրոֆէսէօր Ա. ԲՈՒՇԷ, Պորտոյի գիտութեանց Ֆաքիւլթէին բրոֆէսէօր ԿԱՅՈՆ, Համայնքին քաղաքապետութեան երդուեալ քիմիագէտ Ս. ԷՆՈՔ, Ս. Բեդերսպուրկի կայսերական համալսարանին բրոֆէսէօր Ա. ԲԷԼԻ եւ Օտեսայի կայսերական համալսարանին բրոֆէսէօր Ա. ՎԵՐԻԿՕ կողմէ տարրալուծուած

ԿԸ ՎԱՃԱՌՈՒԻ ԱՄԷՆ ԿՈՂՄ։ Գրասենեակ եւ մթերանոց. ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՔԱՐԱՔԻՒՅ, ՍԻԹԷ ՖՐԱՆՍԷԶ Թիւ 145—147
Եթիկեթին եւ խցանի քափսիւլներուն վրայ պահանջել գործարանին վաճառանիշը որ կը կրէ Քարմէլ Օրիանթալ Ընկ. բառերը

SOCIETE CARMEL-ORIENTAL
RAISIN DE CANAAN

(ՎԱՃԱՌԱՆԻՇ)

ՄՈՒՉՈՒԱԼ ԼԱՅՖ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ՆԻՒ ԵՈՐՔԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1843ին
Պահեստի գումար ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՐ 981 ՄԻԼԻՈՆ 518,483.24 Ֆրանք
Ապահովագրեալն ամէն կարելի դիւրութիւնները կը գործադրէ. խառն ապահովագրութիւն, ամբողջ կեանք զաւակաց դրամագլուխ, ցմահ եկամուտ, եւայլն

Մուչուալ Լայֆի սակագինը եւ ապահովագրութեան զանազան դիւրութիւնները չուսումնասիրած մի ապահովագրուիք։ — Առաւելագոյն պայմաններ, վճարման դիւրութիւնք։ Տեղեկութեանց համար դիմել առ Գ. Ֆ. ՀԷՐ, ընդհանուր գործակալ, Ինաէթ խանի դէմը, Վօյվօտա խան, Ղալաթիա, Կ. Պոլիս։
579

ԹԸ ԿՐԷՇԱՄ
ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ, ԼՈՆՏՈՆ

Ընկերութեան գոյքը 1900 դեկտեմբերին	Ֆր. 217,206,050
Տարեկան հասոյթ ապահովագիններէ եւ տոկոսներէ, 1900 դեկտ. 31ին	» 33,303,250
Վճարումներ՝ բանթ վիճակներու, ապահովագրութեան պայմանագիրներու, վերագնումներու, եւլն. Ընկերութեան հիմնարկութենէն՝ 1848էն ի վեր	» 488,726,400
1900ի տարեշրջանին մէջ Ընկերութիւնը 5556 ապահովագիր յանձնած է, որ կը ներկայացնեն	» 44,751,575

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել ընդհանուր գործակալներուն՝
ԷՏՈՒԱՐՏՍ ԷՆՏ ՍԸՆ
Մէյտանճըգ փողոց, Ալալէմճի խան, Պոլիս. իսկ Ղալաթիոյ մէջ՝ Ալեքսիատի խան եւ Մէյմէնէթլի խան, Թիւ 8։

ԲԱԹՐԻՈԹԻՔ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.	ԿԱՐՏԻԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
1824ին ՀԻՄՆՈՒԱԾ	1821ին ՀԻՄՆՈՒԱԾ
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 1,500,000 անգլիական ոսկի	ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 2,000,000 անգլիական ոսկի

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ
Ընդհանուր գործակալ ԷՏՈՒԱՐՏՍ ԷՆՏ ՍԸՆ, Ալալէմճի խան, Պոլիս 1—52

ՍԻՐՕ ՏԸ ՌԷՖՕՐ ԻՕՏԷ
ԳՐԻՄՕ ԵՒ ԸՆԿ.
SIROP de RAIFORT IODÉ
Բժիշկներու կողմէ յանձնարարուած՝ Սիրօ Անթիսքօրպիւթիքի եւ Մօռիւ ձկան իւղին տեղ՝ աւշականութեան, տժգոյն ու տկարակազմ տղայոց մարմնի փշտիկներուն դէմ. ինչպէս նաեւ վիզի գնտիկները հալեցնելու եւ ախորժակը բանալու համար։
Փարիզ, 8. Վիվիէն փողոց
եւ բոլոր դեղարանաց մէջ Ա.

ԿԱԹԻԼՆԵՐԸ ՃՇՄԱՐԻՏ
ՊՌԱՎԷԻ ԵՐԿԱԹԻ
FER BRAVAIS
ամէնէն ազդու դեղն են
ընդդէմ ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԵԱՆ, ՔԼՕՐՕԶԻ-ՔՕՒՆԱՑՈՒԹԵԱՆ, ՈՒԺԱՍՊԱՌՈՒԹԵԱՆ, ՏԿԱՐԱԿԱԶՄՈՒԹԵԱՆ եւ այլն։
Առանց համի, առանց անախորժ հոտի, Պռավէի Երկաթը կը յանձնարարուի աշխարհիս բոլոր բժիշկներուն կողմէ։
Պնդութիւն չի պատճառեր. Ակռաները չի սեւցներ. Քիչ ատենէն ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ-ԿՈՐՈՎ - ՈՅԺ - ԳԵՂԵՑԿՈՒԹԻՒՆ կու տայ։
Կը գտնուի բոլոր դեղարաններու եւ դեղօրէից վաճառատուներու։
Լոֆանիլ փողոց Թիւ 130

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ԽՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

ՓԱԹ ՏԸ ՆԱՖԷ ՏԸԼԱՆԿՐԸՆԻԷ
PATE DE NAFÉ
DELANGRENIER
Շատ ախորժելի չաքարահատ մըն է ընդդէմ կուրծքի հիւանդութեանց։ Փարիզի Ֆաքիւլթէին ու հիւանդանոցներու 40է աւելի բժիշկներուն կողմէ հռչակուած է իբր շատ ազդեցիկ դեղ մը ընդդէմ ՀԱԶԻ, ՑՕՐԱՅԱՒԻ ու ՊՐՕՆՇԻԹԻ։
Տըլանկրընիէ մարքան պահանջել։
Կը գտնուի ամէն դեղարաններու մէջ։
14—30

ՀԱԶԱՑՈՂՆԵՐՈՒՆ
ԽԱՅԾՂԱՆ ՀԱԳԳԸ ԷՔՐԷՄ
Խայծղանի այս ջուրը ամէն կերպով գերազանց է Եւրոպայէ բերուած կարգ մը նոյն կարգի ջուրերէ որոնց բաղադրութիւնը յայտնի չէ, եւ որոնց համար այնքան չինծու գովեստներ կը կարդացուին։ Հագգը Էքրէմ խայծղանը տեղ. ու օտար բժիշկներու գնահատմանը եւ առողջապահական Խորհուրդին արտօնութեանը արժանացած է։ Անոր գործածութիւնը բնաւ ստամոքսի խանգարում առաջ չի բերեր, ինչպէս կ'ընեն խայծղանի միւս ջուրերը։ Խիստ օգտակար է հազի, ցնցղատապի, կուրծքի հարբուխներու, ինֆլուէնցայի եւ Թոքախտի առաջին շրջաններուն։ Կը գտնուի առաջնակարգ վաճառատուններու եւ դեղարաններու մէջ։ Գինն է հինգ ղրուշ։
10—80

ՌԻՋԱՐՏՍԻ
ՎԱՅՐԿԵՆԱԿԱՆ ՆԵՐԿ
ՄԱԶԵՐՆ ՈՒ ՄՕՐՈՒՔԸ ՎԱՅՐԿԵՆԱՊԷՍ ՆԵՐԿԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Ա. ՍԷԿԷՆ
(ՊՈՐՏՕ)
անդամ քննիչ մարմնին
ՀՈՐ-ՔՕՆՔՈՒՐ
1900ի Փարիզի ար ցուցահանդէսին մէջ։

Կը ծախուի բոլոր առաջնակարգ անուշահոտութեանց վաճառատուններու եւ դեղավաճառներու քով։

ՈՍԿԵՐԻՉ ԳՐՈՒԻԹՕՖԼ
ՍԵՂԱՆԻ ՍՊԱՍՆԵՐ

ԳՈՐԾԱՐԱՆ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ	ՊԱՀԱՆՋԵԼ ԳՈՐԾԱՐԱՆԻՆ ՄԱՐՔԱՆ	Կրկին արծաթազօծում
56, Ռիւ տը Պոնտի		բոլոր առարկաներու
Ապրանքներու ցանկին առաքումը ծրի	եւ Գրուիթօֆլ անունը ամբողջ գրերով	Ապրանքներու ցանկին առաքումը ծրի

Կը վաճառուի Կ. ՊՈԼԻՍ, գլխաւոր վաճառատանց մէջ, ԻԶՄԻՐ՝ Ս Ժօրժիատէս.
47 Ռիւ Ֆրանք ՍԷԼԱՆԻԿ՝ Գլխաւոր վաճառատանց մէջ ՊԷՐՈՒԹ՝ Մէլքի եւ Մանասէ։

Զ. Տ. ԲԱՐԱՍՔԷՎԱՅԻՏԻՍ
ԶԷՅԹՈՒՆ ԵԱՂԼԱՐ ԻՒԷ ՍԱՊՕՆԼԱՐ
Տէբօսը՝ Կալաթասա Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ն. 60
Պիր թագըմ մէվատը մուզիրրէյի հավի օլմայան սաֆի վէ խալիս զէյթուն եաղը իլէ սապօն պուլմագ արզուսընտա օլանլար՝ անճագ Միգջիրիր թէբօյա միւրաճաաթ էթմէլի օլուրլար. Միգջիրիր մաղազա մահսուլաթըն հասըլ օլտուղը մահալլէր իլէ աարիմի սուրէթտէ միւնասէպաթտա պուլընտըղընտան, զէյթին եաղը իլէ սապօնլարըն էն ալէլա ճինսլէրին օլտուղընը թէէմին էթտիկի, վէ աթըշըր թօբտան վէ բէրաքէնտէ օլտուղը պէյան օլունըր։

ՖԻՑԱԹ.—Էն ալէլա	Այվալըգ եաղը	գըյյէսի	6-20
	Էտրէմիտ վէ Միտիլի »	»	6
	Կիրիտ սապօնը	»	3-30
	Այվալըգ վէ Միտիլի սապօնը	»	3-20
	Միտիլի Իքինճի Նէվ	»	3-10

Քիլիսէ, մէքթէպ վէ սաիր միւէսսէսաթը խայրիյէյէ այրըճա թէզնիլաթ օլունըր, 100 ղրշ.-ատան զիյատէ մալ իշթիրա էտէնլէրէ պիլա մէսարիֆ նագլիյէ խանէլէրինէ թէսլիմ օլունըր. շայէտ միւշթէրի մէմնուն գալմազ իսէ՝ կէօնտէրիլէն մալ հէման կէրի ալընըր, փարասը թէմամէն իատէ օլունըր. Ֆիւրուխթ օլունան մալլարտա մէվատը մուզիրրէյի հավի օլտուղընը իսպաթ էտէնէ 100 լիրա միւքեաֆաթ վէրիլիր. Մաղազանըն Կալաթաա Քիւչիւք Միլլէթ խանընտա 34 նումէրօլը տիւքեանտա պուլունտուղը իլան օլունըր։
8—30

ՌՕՍԻԱ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐ 1881ի ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆԵԱԼ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Բեդերսպուրկ
Ներկայ ծիւղը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կը կատարէ ընդդէմ հրդեհի, ամէն տեսակ արկածներու, համբորդութեան պատահարներու, երկաթուղիէ ու շոգենաւի մէջ, ապրանքներու փոխադրութեան ու նաւերու սառոյցէ խորտակումին դէմ, ինչպէս նաեւ կեանքի վրայ, ամէն կարգի պայմաններով։

Ընկերութեան դրամագլուխը, ամբողջապէս վճարուած	10,666,667 Ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար	122,000,000 »
Ապահովագրեալներուն վճարուած գումար	249,400,000 »
1901 տարուան մէջ գանձուած ապահովագին ու տոկոս	54,000,000 »

Ամէն տեսակ տեղեկութեանց համար դիմել
Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին, Ազարեան խան, Վօյվօտա, Ղալաթիա։
Տնօրէն, Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին՝ Ա. ՀԻՒՐՄԻՒԶ 524

COMP RUSS
Navigation à Vapeur et de Commerce
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Շաբաթուան երթեւեկութիւններ
Յուլիս
11/24 Սէվաստոպոլ ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։ Տարտանէլ, Իզմիր, Լէյանիկ, Իզմիր, Բ. ոս, Թարսուս, պո լուս—Շամ, Պէյրութ Եաֆա, Բորթ—Սայիտ, Աղեքսանդրիա ժամը 4ին յետ միջօրէի։
Եշ. 3/16 Օտեսա ժամը 11ին միջօրէէն առաջ։
Շբ. 5/18 Սիւլինա, Իսմայիլ, Բ. րէ, Աղեքսանդրիա, ժամը 1ին միջօրէէն առաջ։ Օտեսա ժամը 2ին յետ միջօրէի։
Կիր. 6/19 Ինէպոլու, Սինոպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռիզէ, Պաթում ժամը 8ին միջօրէէն առաջ. Պուրկազ, Վառնա, Օտեսա ժամը 3ին յետ միջօրէի։

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՕՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ
Ն. ՔԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.
ԺԱՄԱՆՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ
Յունիս 16ին Մինկրէլի, Մարսիլիայէն։
» 20ին Իմէրէթի, Անտ. եղերքէն։
ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ
Յունիս 17ին Մինկրէլի Սամսոն, Տրապիզոն, Պաթում եւ Նովորոսիսք։
» 21ին Իմէրէթի, ուղ. Մարսիլիա

Ա.	կարգ	Փարիզի համար	200 Ֆր.	
»	»	Մարսիլիոյ »	160	»
Բ.	»	Փարիզի »	150	»
»	»	Մարսիլիոյ »	120	»

Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին՝ Թօփհանէ քարափին վրայ։
515 Թ. ՌԸՊՈՒԼ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (92)

ՓԻԷՐ ՏԸ ՔՈՒՐՍԷԼ

ՓԱՐԻԶԻ ԳՈՐԾԱՒՈՐՈՒՀԻՆԵՐԸ

ՄԵԾ ՈՒ ԱՆՏԻՊ ՎԷՊ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

Դ.

ՈՒՐՈՒԱԿԱՆԸ

Դուքսը ո՛րքան ցաւ զգացած էր այդ հրաշալի բուժման համար, Քլօթիլտի օրհնական չքնաղութիւններէն լեցուած իր գործած յանցանքը...

Մնաց որ, այդ անհնար մարդուն անբաղդատելի բարութիւնը, իր անուանն աւելի մեծ եղող սրտին ազնուութիւնը, իր առաքինութիւններէն աւելի բուռն առաքինութիւններու առջեւ զգացած կարեկցութիւնը կերպարանափոխ ըրած էին զինքը։

Եթէ երբեք Քլօթիլտ մեռնէր, խղճի խայթէ ու վախէ առաջ եկած մահ մը պիտի ըլլար ան, արդիւնք ամուսնական պարտաւորութեանց մէջ իր թերացման...

Միայն, թշնամանուած ամուսինն էր որ, այդ գերագոյն պահուն, պիտի կրնար խաղաղութիւն սփռել օրհնաւական կնոջ հոգիին մէջ. ո՛չ միայն ներած, այլեւ ինքզինքը մեղադրած էր, առանց յանդիմանութեան ամէն է խօսք ուղղելու այդ խեղճ կնոջ, որուն այնքան սուղի պիտի նստէր մոլորանքի վայրկեան մը, արդիւնք՝ այս բնլու իր ծարաւին եւ սիրուելու անդիմադրելի պէտքին, ամէն էակներու յատուկ բան մը։

Եւ ահա, մինչեւ ի մէկ, հրաշք պատահած էր։ Իր ամուսնին ետեւած արձակումէն վերակենդանացած, որ երդուած էր բոլոր ճիգերով աշխատիլ, անհետացած աղջիկը երեւան հանելու համար, մէկ առթը գերեզմանին մէջ եղող օրհնաւականը կեանքին վերադարձած էր... հաւատարմօրէն, Ռավրէյի դուքսը բռնած էր իր խօսքը, զոր հոգեւարքի մը տուած ըլլալ կը կարծէր։

Ինչ որ մարդկայնօրէն կարելի էր ընել, փորձած էր, առանց յաջողելու իր անխոնջ ու կրկնապատկուած ջանքերուն մէջ։

Քլօթիլտ, Բիէրի պէս, ի զուր ամէն կողմ իրար կ'անցընէր, Ֆրանսուազը եւ Սիւզանը երեւան հանելու համար։ Այն օրը երբ դքսուհին հասկցաւ թէ իր նպատակին չպիտի հասնէր բնաւ, մտաւ ու վհատ ընկճումի մը մէջ թաղուեցաւ։

Ցաւագին մելամաղձութեան մը անձնատուր, իր սենեակը քաշուեցաւ, ուր ամբողջ օրեր կ'անցընէր, բոլորովին անգործ եւ յուսահատութեան մատնուած։

Իր առողջութիւնը սկսաւ նորէն խանգարիլ։ Այսպէս, դուքսը կանխատեսելով որ կնոջ հիւանդութիւնը վտանգաւոր կրկնութիւն մը պիտի ունենայ, փորձեց անոր մէջ վառել յոյսի քանի մը կայծեր։

Պէտք էր ամէն ինչ չգտնուիլ ձախողութեանց հանդէպ։ Դալով իրեն, պիտի կրնար իր բոլոր ուժերը պահել ու մինչեւ վերջ պայքարիլ։

Հակառակ այն անհուն ու անտանելի տխրութեան, որ պատած էր տարաբախտ կինը եւ դէպ ի անդունդ կը մղէր զայն, ուր իր բանականութիւնը եթէ ոչ կեանքը կը խորտակուէր, այդ զօրաւոր հաւատքը, այդ բուռն կորովը իրենց արդիւնքը ունեցան։

Առանց չնորհիւ Քլօթիլտ կը փորձէր պայքարիլ բարոյական ընկճումին դէմ, որուն անհուն յուսալքումութիւնները կը զգար, բայց բոլորովին անձնատուր չպիտի ըլլար այն վերջնական ընկճումին որ կը խենթեցնէ ու կը սպաննէ։

Ռավրէյ դուքսը նստած էր կնոջը հանդէպ. այդ օրը սաստկանալի ճամբորդութիւն մը ըրած ըլլալով չատ յոգնած էր։

Երկրորդ անգամ ըլլալով, Քլօթիլտ ձեռքը երկարեց ամուսնոյն։

Անոնց դէմքերը երեւան եկան լուսամփոփէն մեղմացած լամբարի լոյսին տակ։

Քլօթիլտ պահած էր իր նուրբ կազմուածքը, բայց իր դիմագիծերը ա՛լ աւելի նրբացած էին այն տառապանքին ներքեւ, որ օրէ օր ա՛լ աւելի տժգոյն կը դարձնէր զայն։

Շատ վիշտեր կանխահաս ծերութիւն մը առաջ կը բերեն։

Պ. տը Ռավրէյ, չատոնց յիսունը թեւակոխած, իր բովանդակ կորովը պահած էր։ Ճակատը ու քունքերը աւելի երեւան եկած էին. պեխին մէջ ճերմակ ինկած էր, բայց իր անհենգ ու պայծառ նայուածքը կը շողացնէր ներքին բոցը մարդու մը, որ սրտի յաւիտենական երիտասարդութիւն մը պահած է։

Իրենց ողբերգական թշուառութեանց փորձանքէն յետոյ, Բիէր ու Քլօթիլտ մասնաւոր սէրով մը իրարու կապուած կը զգային ինքզինքնին։ Սովորական գորովէ աւելի բան մըն էր ան, սրտի եղբայրակցութիւն մը, շատ քաղցր ու անբիծ, որուն իսէական էութիւնը ո՛չ մէկ բան կրնար այլայլել։

Բիէրի ու Քլօթիլտի միութիւնը անլուծելի էր, որովհետեւ կեանքի ո՛չ մէկ թշուառութիւն անկարող էր զայն խզել։

— Բարեկամս, ի՞նչ ըրիք այսօր, ըսէք ինծի, հարցուց Քլօթիլտ։

Հառաչագին պատասխանեց դուքսը.

— Սիրելի Քլօթիլտս, ես ալ կ'ուզեմ գոհունակութիւն պատճառել ձեզի, թէեւ այսօր չկրցի բան մը ընել, բայց պէտք է խոստանալ որ այս նոր յուսախաբութիւնը չպիտի աւելցնէ ձեր վիշտը...

Վշտակիր ժպիտով մը պատասխանեց մանկամարդ կինը, պարտկելով այն անձկութիւնը, զոր միշտ կը զգար նոր անյաջողութեան մը հանդէպ, ո՛րքան ալ կանխատեսուած ըլլար ան։

Ինչ միջոցներու չէին դիմած անոնք տարիներէ ի վեր։ Ոչ մէկ դժուարութիւն, ոչ մէկ զոհողութիւն չէին ընկրկած զանոնք։ Պաշտօնական ու անպաշտօն ոստիկանութեան դիմած էին, ափերով ոսկի ծախսելով, ամենափոքր հետք մը գտնելու համար։

Ո՛րքան մարդիկ վարձած էին, որոնք ինքզինքնին կարող ցոյց կուտային, յաջողութեամբ պսակելու համար իրենց կատարած հետազօտութիւնները։

Իվօնի տարիքը ունեցող փոքր աղջիկ մը մէկէն ի մէկ մտա չի գործեր գործաւորական ընտանիքի մը մէջ, առանց ուշադրութիւնը գրաւելու դրացիներու, որոնք պիտի հարցնէին թէ ո՛ւրկէ բուսած է այդ աղան։ Թաղին մէջ պիտի խօսուէր անոր վրայ, աւելի կամ նուազ բացորոշ կերպով. այդ բամբասանքներուն արձագանգը կրնայ հասնիլ ճարտար ոստիկանի մը ականջը։

Առանց վստահելու այդ գործակալներուն, դուքսը եւ դքսուհին, միասին կամ առանձին, Փարիզի բազմամարդ թաղերը պտտած էին անձամբ։

Սկիզբը ցոյց տրուած ուրիշներն յետոյ, որոշած էին մեթոդիկ կերպով գործել եւ ուղեգիծներ պատրաստած, նահանգ առ նահանգ...

Բայց միշտ եւ ամէն տեղ, տասն անգամ, քսան անգամ, հարիւր անգամ, դուքսը եւ դքսուհին մոլորած էին սխալ հետքերու վրայ։

Հիւանդանոցները, ապաստանարաններն ալ պտըտած էին, բայց ի զուր։

Սակայն, քանի մը տարի առաջ, տիկին տը Ռավրէյ երջանկութեան քովէն անցած էր։ Իր պտոյտներուն մէջ դիպուածը առաջնորդած էր Սէն-Լօրանի հրապարակը, Մաճէնթա պուլվարին մօտ։

Այն մինիմինկ պարտէզին նրբուղիներուն մէջ, քիչ ատենէ ի վեր բացուած ա՛յն տեղը ուր չինուած էր եկեղեցիին երիցատունը, մօտ եւ աղջիկ մը կը խաղային։

Բնազդական ձգողութիւնով մը, խարտեաչ աղջնակ մը, կապուտ աչքերով, դքսուհիին ուշադրութիւնը գրաւած էր իսկոյն։

(Շարունակելի)